

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Vsi na delo

Posvetili smo vrsto člankov delavski okrožnici »Quadragesimo anno«, ki jo je Pij XI. izdal ob 40 letnem jubileju Leonove enciklike »Rerum novarum«. Opazujemo, da ji tudi inozemski katoliški tisk posveča izredno pozornost. Ni čuda. Enciklika posega tako globoko v sodobno socialno strukturo in načena toliko perečih gospodarskih problemov, da se po aktualnosti komaj da kaka njena predhodnica z njo primerjati.

Toda kljub živemu zanimanju katoliškega tiska za vodilno besedo sv. očeta, se bojimo le nečesa. Da bo ostalo pri nas in drugod pri zgolem razmotrivanju in poročanju, ne bo pa se ničesar dejanskega ukrenilo v smislu papeževih smernic. Bojimo se, da bomo še naprej mirno gledali, kako nas življenje v mogočnem toku žene dalje in dalje — kam? Kakor pravi sv. oče in vsi pravi vidci — v gotovo in skorajšnjo gospodarsko ter moralno razsulo.

Dobre volje je sicer precej opaziti. Tako so si ob priliki sedanje okrožnice katoličani privoščili dokaj ostro samokritiko radi zamujenih prilik, kar kaže, da socialno razumevanje in čustvovanje krepko prodira. Pozno, ali ne še čisto prepozno! Vrše se hude rekriminacije, da se je desetletja pustilo proletarijati bojevati z lastnimi silami neenak boj proti nadvladi in zatiranju kapitalizma. Bili so časi, ko bi mogli in bi tudi morali stvar zatiranega delavstva narediti za svojo zadevo in se vodilno vreči v boj za socialno pravičnost, kakor veva krščanska vest in vera. Ako je prav, da se pravice lačnim in žejnim kaže plačilo v boljši, posmrtni domovini, — kar je storil tudi Kristus — ni nič manj potrebno, opozarjati na drugo resnico, da je vsako odtrgavanje od zaslužka, izrabljanje težkega položaja delavca, greh, tako velik, da kliče v nebo za mašečevanje.

O vsem tem se danes z veliko odkritostjo piše celo tam, kjer se je v resnici mnogo socialno dobrega storilo. Hoče se radikalno popraviti storjene napake. A sama dobra volja ne zadostuje. Ves katoliški svet mora preiti k dejanjem, mora preiti k socialni katoliški akciji, kakor jo priporoča papež v zadnjem delu svoje okrožnice.

Kaj je treba storiti?

»Stoji nam nasproti svet, ki je povečini padel nazaj v poganstvo.« Tako ugotavlja sv. oče. Temu življu ni mogoče več s teorijami in naukom dokazati lepote in resničnosti krščanstva. Za kaj takega je gluhi in slepi, manjka mu razumevanja. Prav je, da poznamo socialne nauke in se tudi teoretično spoznamo v delavskih ter gospodarskih vprašanjih. Pij XI. posebej naroča, naj se zlasti duhovski narščaj intenzivno in temeljito seznanj s socialno vedo ter gospodarskimi prilikami. Naj se ne opusti tudi sicer v katoliških prosvetnih organizacijah nuditi članom kar moči obširno praktično znanje socialnega vprašanja.

Ali vse to je premalo. Sodobna družba, »ki zapada poganstvu«, bo šla kljub temu svojo pot. Tudi prvi kristjani niso pridobivali med tedanjimi pagani radi lepega nauka, ki so ga širili, temveč ker so po božjem nauku tudi živeli. Sele, ko so pagani videli njihovo čednostno življenje, ko so zlasti videli njih medsebojno ljubezen, ki jih je vezala vse kot brate in sestre v eno veliko božjo družino, šele tedaj so obrnili hrbet mrzlim kamnitim bogovom, se odpovedali sebičnemu materialističnemu nazoru uživanja in naslad ter sprejeti vero ljubezni in odpovedi.

Nauk krščanstva je ostal slejkoprej isti. Če se znova zgrinja poganstvo nad človeštvo, se to godi radi tega, ker ima krščanstvo premalo spoznavalcev. »Po spoznavalcih,« kliče poglavar krščanstva v zadnji okrožnici, »po močeh, ki bodo v vsem svojem življenju vršili pravico in ljubezen. Treba je razgaliti lažljivo frazo, da gospodarsko življenje lahko pogreša krščanskih načel. Zato smo prišli tako daleč, ker so vodilni gospodarski krogi tako učili in po tem tudi delali. Proti grdi sebičnosti in uživanja željnosti, ki je gnusen madež in velik greh našega časa, naj se zopet uveljavi postava krščanske zmernosti, ki človeku ukazuje, da išče predvsem kraljestva božjega in njegove pravice v trdnem zupanju na božjo dobroto in zvestobo, da bo, kakor je obljubil, dodal tudi časnih dobrin, kolikor je potrebno.«

S pravičnostjo naj se združi ljubezen. Pravica sama zmoro ostro opredeliti pojem »mojega« in »tvojega«, more reševati socialne konflikte, a srca zvezati z notranjo vezjo, tega ona ne more. Potrebna pa je danes bolj kot kdaj notranja vez mišljenja in čustvovanja, ki je nam katoličanom naša vera, po kateri smo bratje in sestre ene same duhovne družine, deli enega in istega duhovnega telesa v Kristusu in otroci istega nebeškega Očeta. Revne in bogate, visoke in nizke mora prežeti ta zavest krščanske skupnosti. Tisti, ki imajo in so zato vplivni, ne bodo več brezbržni napram pomankanju trpečim. Velikodušno se bodo odzivali njihovim opravičenim zahtevam in imeli razumevanje za njihove težke življenjske razmere. Potem bo odpadla tudi sovraštvo delavstva napram delodajalcem, ko bodo videli, da se njihovo delo primerno ceni in spoštuje.

Za to veliko duhovno obnovo je potreba, da se strnejo vsi resnično krščansko misleči ljudje. Vse, kar je res pozitivno-vernega, mora v eno fronto. Vidimo, kako brezboštvo trobi k generalnemu naskoku na Cerkev. Skušnja uči, da marširajo ramo ob ramo, kadar gre proti katolicizmu, komunisti in socialisti, loža in ateisti vseh socialnih panog. Vsi so edini, če gre za sunek proti krščanstvu. Treba je, da katoličani tudi skupno prestrezajo udarce. Ko gre za vse, je treba, da pustimo na stran spore

Italija-Jugoslavija

Italijanski tisk enoglasno napoveduje, da bo Italija odpovedala trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo

Rim, 26. junija. Italijansko časopisje, ki že delj časa vodi kampanjo zoper Jugoslavijo, katero dolži, da bojkotira nakup italijanskega blaga, dočim da sama največ izvažja v Italijo, priobčuje sedaj očitno od najmerodajnejše strani inspiriran komunik, kateri napoveduje bližnjo odpoved trgovinske pogodbe z Jugoslavijo.

Fašistični listi že precej časa očitajoč poudarjajo, da Italija absorbira 27,63% celokupnega jugoslovanskega izvoza, dočim je sama med dobavitelji Jugoslavije šele na četrtem mestu (na prvem je Nemčija, na drugem Češkoslovaška, na tretjem pa Avstrija), in sicer z 11% celokupnega inozemskega uvoza v Jugoslavijo.

Dasi je jugoslovansko časopisje v zadostni meri z neovrgljivimi dokazi pojasnilo, da so vzroki tega razmerja izključno neizbežne gospodarske narave, ki zlasti izvirajo iz razlike cen, nadaljujejo glasila italijanskega režima svojo kampanjo proti Jugoslaviji, češ, da le-ta namenoma bojkotira uvažanje oziroma naročanje blaga iz Italije.

Italijanski tisk navaja, da je Italija letos do-

bavila za 706 milijonov lir blaga iz Jugoslavije, in sicer gradbenega lesa za 146 milijonov, živine prav tako za 146 milijonov, koruza za 55 milijonov, jaje za 51 milijonov, drv in oglja za 38 milijonov, perutnine prav tako za 38 milijonov, svežega mesa za 18 milijonov, konj za 17 in pol milijona, žita za 14 in pol milijona, fižola za 12 milijonov, cementa prav tako za 12 milijonov itd.

Medtem pa — tako trdijo — je Italija prodala v Jugoslavijo blaga samo za 268 milijonov lir, in sicer: manufakture za 60 milijonov, drugih produktov iz bombaževine za 66 milijonov, riža za 25 milijonov, poljskih produktov za 13 in pol milijona, sirovih kož za 12 milijonov, platnenih izdelkov za 11 milijonov itd.

Izhajajoč iz čisto napačne premise, da so italijanski produkti Jugoslaviji nujno potrebni, medtem ko Italija jugoslovanski uvoz lahko pogreša s tem, da si poišče drugih trgov, nasvetujejo fašistični listi energične protiregredbe v škodo jugoslovanskega uvoza v Italijo, češ, da Jugoslavija iz politične antipatije sabotira italijansko trgovino. Za-

metajoč razne druge predloge, prihaja tendenciozni komunik fašističnega časopisja do zaključka, da naj se trgovinska pogodba z Jugoslavijo nemudoma odpove (ako se to dozdaj še ni zgodilo), nakar bi bili trgovinski odnosi med obema državama prepusteni regulaciji po generalnem tarifu z gotovimi popravki, nanašajočimi se na one glavne produkte jugoslovanskega uvoza v Italijo, ki so sedaj oproščeni carine ali pa ki niso konvencionirani. Tako naj se zviša carina na živino za 50%, na perutnino za 75%, na gradbeni les za 30% itd., kar bi italijanske dobavitelje prisililo, da dobavijo te produkte iz drugih držav.

Jugoslovanske reakcije na to povišanje carin — meni fašistično časopisje — da se ni treba bati, ker bo Italija uvoz iz Jugoslavije lahko nadomestila drugod, pač pa menijo, da bo prekinitve dosedanjega pogodbenega stanja najbolj favorizirane nacije med Italijo in Jugoslavijo slednjo brez tarifne borbe in diferencialnih carin prisililo, da svojo ekonomično politiko napram Italiji spremeni in išče novega sporazuma z njo.

Iz zdravstvene službe

Belgrad, 26. junija. AA. S sklepom ministarstva za soc. politiko so v soglasju s predsednikom ministrskega sveta postavljeni v drž. bolnici v Ljubljani za uradniško pripravnico Vida Fink, dozdaj farmacevtka banovinske bolnice, za administrativnega uradnika 10. skupine Josip Taje, ekonom dosedanje banovinske bolnice, za uradniško pripravnika Vekoslav Slepce, dozdaj uradnik banovinske bolnice, za sekundarne zdravnike dosedanje sekundarne zdravniki banovinske bolnice dr. Ljudevit Merčun, dr. Vladimir Guzelj, dr. Lojze Kramarič, dr. Mihael Kamin, dr. Marija Kolar, dr. Janko Pompe in dr. Lev Šavnik.

Obisk slovaških dijakov

Zagreb, 26. junija. Ž. Včeraj je prispelo nekaj večje število slovaških dijakov z univerze v Bratislavi. Pregledali so vse zanimivosti mesta in so danes ob 1 odpotovali nazaj v domovino.

Pozdrav ministru za soc. politiko

Ljubljana, 26. junija. AA. Jugoslovanski izseljenci so poslali zasedanja kongresa v Ljubljani ministru za soc. politiko in narodno zdravje dr. Marku Kostrenčiču tole pozdravno brzojavko: G. ministru za soc. politiko in narodno zdravje dr. Marku Kostrenčiču, Belgrad. — Jugoslovanski izseljenci iz Amerike, zbrani na prvem izseljenškem kongresu, danes otvorjenim v Ljubljani, navdušeni nad velikim napredkom Jugoslavije tudi na socialnem polju, vam pošiljajo, gospod minister, vdane pozdrave s prošnjo, da blagovolite tudi nadalje posvečati svojo pažnjo izseljenem. — Podpisani: Prof. Devič, Anton Grdina, Milan Marjanovič.

Nikdo ne ve, kaj bo v Španiji

Položaj pred volitvami je popolnoma nejasen

Madrid, 26. jun. Industrijalci mesta Orense v baskijski provinci Galiciji v severozapadnem delu Španije so se zbrali na zasedanju, ki je sklenilo, da se pošlje madridski vladi protest zaradi ukinitve železniške zgradbe iz Orense v Zamoro. Madridska vlada je odgovorila in razložila vzroke prekinitve dela. Ta odgovor je silno razburil vso baskijsko provinco. Mnogi so napadla vladno hišo in pošto centralo ter prisilila uradnike, da so poslali v Madrid brzojavko, v kateri se proglašala proklamacija neodvisne republike Galicije. Vlada je sklenila, da takoj pošlje v Orense večji oddelek Guardie civil, da vpostavi red.

Sploh se je agitacija radikalnih elementov v očigled volitev v konstituantno 28. t. m. zelo poostila. Zlasti agitira proti sedanjemu zmernore-

publikanski vladi major Franco, ki vse skrajne elemente kliče v enotno fronto.

Okrepila se je tudi framaonska levica pod vodstvom ministra Lerrouxa, dočim desnicaška republikanska stranka predsednika Zamora izgublja.

Medtem, ko so se separatistične tendence v Kataloniji ublažile, se je separatizem nepričakovano ojačil v baskijskih provincih, zlasti v Galiciji.

Sploh pa vlada tolika nejasnost političnih programov in je toliko neodvisnih kandidatov, da tudi volitve in konstituantno ne bodo še dale prave in jasne podobe politične usmerjenosti Španije. Situacija bi se utegnila razčistiti šele ob volitvi predsednika republike ali pa šele ob volitvah v prihodnjo redno skupščino.

Gonja proti katoliški akciji

Med poga'anji med Vatikanom in Rimom se preganjanje nadaljuje

Rim, 26. jun. Vsebinska note, ki jo je izročila italijanska vlada v odgovor Vatikanu, ni še nikjer objavljena. Zato je vse pisanje inozemskega tiska o njej več ali manj točno ali netočno ugibanje. Zagotovo je znano samo, da je ton note obenem ironičen in spoštljiv in da resnično mери na sporazum, toda pod pogoji, katerih Vatikan ne bo mogel sprejeti, ako se bistveno ne modificirajo.

Slejkoprej je slabo, znamenje vsaj za kakšen bližnji sporazum dejstvo, da fašistični tisk nadaljuje kampanjo proti Vatikanu. Tako na pr. »Lavoro fascista« zopet napada kat. akcijo izrabljajoč neko zasebno pismo duh. voditelja Katoliške akcije v Vicenzi, ki je nekemu prijatelju z ozirom na poizvedbo policije nasvetoval izbegavajoče odgovore. Umetna inscenacija teh očitkov se razvija že iz dejstva, da je tisto

in prepričke, katerim bo čas odmeril kaj pičlo veljavo. Ko gre za obnovo človeške družbe v krščanskem duhu, naj vsak doprineše po svojih darovih, po svojih močeh in življenjskih zmožnostih. Ne iskati sebe in prednosti za se, temveč le stvar Kristusa. Ne iti za tem, da prodré za vsako ceno lastno mišljenje, temveč naj bo vsak pripravljen, da umakne svoje, tudi boljše mišljenje, ako je za žrtv koristna in jo zahteva večje skupno dobro.

Poziv sv. očeta naj bi našel polnega razumevanja v katoliškem svetu. A kar želimo najbolj, je to, da najde toplega odziva pri nas, prav v naših dušah vrstah.

NOVA ODKRITJA O ČEBELAH

Dve mnenji sta se križali doslej glede dejanja in nehanja čebel delavk: del strokovnjakov je bil mnenja, da vsaka čebela delavka opravlja vsa dela, kakor ji od ure do ure pač prihajajo »pod roko«, da je torej v pravem pomenu »dekle za vse«. Drugi del raziskovalcev je pa zastopal mnenje, da je vsaka čebela izučena v enem samem delu, da je vse delo pri čebelah specializirano. Po najnovejših raziskavanjih na zoološkem inštitutu Münchenske univerze sta pa obe ti dve mnenji napačni. Marveč je pri čebelah delo urejeno tako, da opravlja vsaka čebela delavka v teku svojega življenja vsa dela, toda v določenem redu, po vrsti drugo za drugim, dokler slednjič ne napreduje do najvišje stopnje: nabiralke medu.

Čebela delavka začne svojo pot z najnižjim delom. Kakor hitro se izmota iz »povojev«, je njena prva naloga, da pospravi in očisti svojo lastno zibel, to je celico v satu, v kateri je dorasla v popolno čebelo. Vso nesnago, ostanke ličinske kože in druge porodne odpadke je treba nemudoma spraviti iz celice, da bo mogla kraljica — matica nemudoma znesti vanjo novo jajčece.

V teku treh dni je mlada čebela dovršila svoje težaško delo in napreduje sedaj do strežništva zalegi. V tej službi je njena glavna naloga, da vlačijo krmo v celice, iz katerih mole ličinke svoje majave glave. Čudno je, da se peča novopečena strežajka prve tri dni samo s »starimi« ličinkami. Te stare ličinke, ki se imajo v kratkem zabubiti, dobivajo le med in cvetni prah, ki se nahaja popolnoma pripravljen v posebnih celicah.

Po nadaljnjih treh dneh začne čebela vajenka krmili »mlado« zalego; ta ne dobiva medu, marveč se hrani s posebnim sokom, ki ga proizvajajo strežnice v svojih lastnih žlezah slinavkah. Tako je tedaj postala čebela delavka — dojlja. V tej službi ostane približno do 12. dne svojega življenja.

Pierre Laval, ministrski predsednik francoske republike, ki bo odločal o Hooverjevem načrtu za razbremenitev Nemčije.

Ves ta čas delavka ne zapusti panja. Poslej pa postaja vedno bolj podjetna in pogumna. Če je vreme vabljivo, si upa vedno česče pred izletišče. Toda ti izprehodi so kratkotrajni in imajo samo ta namen, da se žival spozna s prostorom in položajem panja. Ob enem izstopi delavka iz prejšnje službe in preide v skupino »gradbenih čebel«. Voščene zleze na trebuhu so se ji toliko razvile, da prihaja vosek iz odprtih v obliki tenkih ploščic na dan. Te ploščice si čebela z nogami izvlače, nese med čeljusti, dobro pregnete in porabi za gradbo novega in popravilo starega satova.

Poleg gradbenih del pa mora delavka opravljati sedaj še druga dela. Tako hodi čakat na izletišče vračajoče se nabiralke, katerim jemlje iz golše med in ga odnaša v že preje pripravljene kašče, dočim se nabiralke nemudoma vrnejo na pašo. Druge čebele tega (gradbenega) razreda čakajo pri celicah, ki so pripravljene za cvetni prah. Sem prihajajo čebele s cvetnim prahom in si tu slečejo svoje prašne hlačice ter zopet odlete, dočim gradbene delavke prašne kroglice olinijo in potem v celicah dobro steptajo, da zavzame prah čim manj prostora. Če kdaj delo poide,

smuknejo živali na kratke polete na prosto, da se praktično vadijo v zemljepisju.

Ta druga doba notranje službe traja pri vseh delavkah od 12. do približno 18. dne njihovega življenja.

Sedaj pa, od 18. do 20. dne pride čebela na zadnjo stopnjo notranje službe: sprejmejo jo v »stražno policijo«. Vsekakor je bila delavka že preje pripravljena, da v nevarnosti potegne želo; toda sedaj je obramba splošne blaginje njena glavna naloga. Svoje zaloge voska je bila izčrpala in sedaj jo vedno bolj vleče v bližino izletišča in na prosto. Njeni čuječnosti ne uide nič, karkoli prihaja ali odhaja iz panja, in gorje tujcu, ki po neizkušnosti zaide v panj ali pa ga žene sla po plenu. Straža ga viharo napade in z alarmom prikljče na pomoč še druge branilce iz notranjosti. Tudi na človeka, ki se preveč približa čebelnjaku, se ti stražniki divje zaženo, dočim se nabiralke zanj niti ne zmenijo.

Približno 20. dan poteče čebeli notranja služba; sedaj je dozorela za zunanjo službo ter preide v skupino nabiralke. Veliki svet tam zunaj je sedaj njen cilj. Prične se svobodno življenje, ki pa prinaša mnogo novih odgovornosti. Sedaj more po mili volji izrabiti svoja krila in užiti največ slasti svojega življenja. Vsak polet izpopolnjuje njene sposobnosti in jo opogumlja za vedno daljša in drznjša potovanja. Ako na svoji poti odkrije kak posebno izdaten in dober pašnik, potem se težko obloži vrne domov in tam s posebnimi plesi, ki jih vse čebele razumejo, naznani svoje veliko odkritje. Sedaj vse odleti z njo in na deteljišču, lipi itd., kjer smo opazili pred malo časom le posamezno čebelo, ima skoraj vsak evet svojo obiskovalko.

Če pa za slabo vreme, nabiralke počivajo doma. S 40 dnevi so že stare in izrabljene; ležejo in umro.

Preganjanje Cerkve v Španiji in Italiji

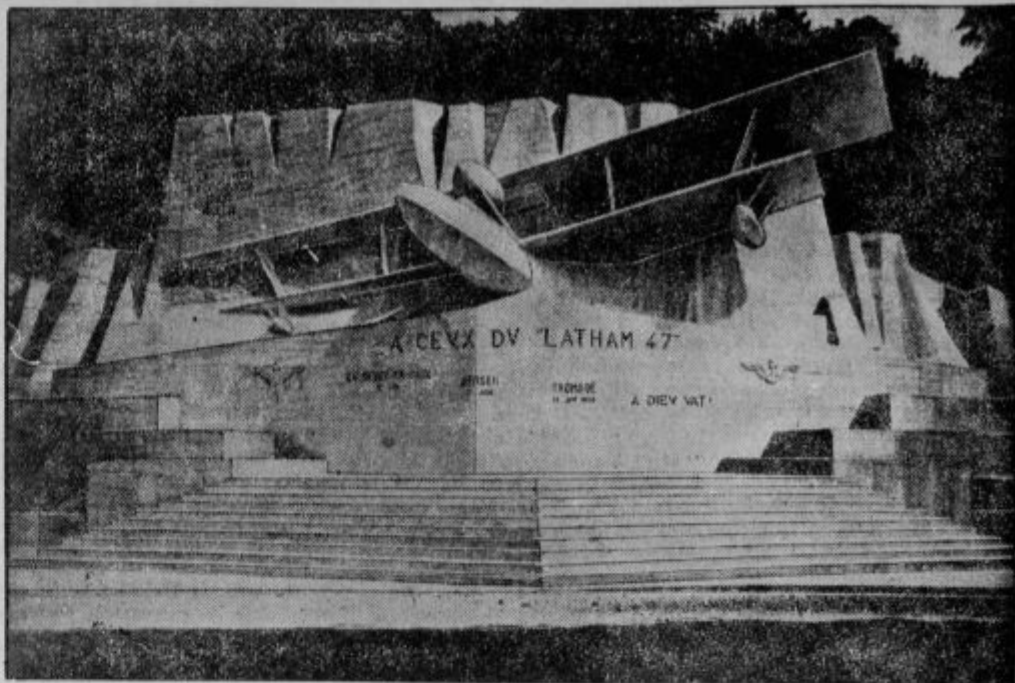
Španski list »El Mat« primerja protiverško gonjo v Španiji in Italiji. Na italijanskem in našem polotoku se je sedaj istočasno razdivjala gonja proti katoličanstvu. Pretveza, na katero se sklicujeta obe vladi, je ena ter ista. In vendar je v tem velika neskladnost. Kajti v Italiji napadajo katoličane, češ da se se okrenili od fašizma, ki je v bistvu protidemokracičen, dočim očitajo katoličanom v Španiji, da so baje nasprotni republikanskemu režimu, ki je v bistvu demokratičen. Toda temu protislovju se ni treba preveč čuditi, ker so očitki proti katoličanom v obeh deželah le pretveza, da moreta vladi pred ljudstvom opravičiti svoje tiransko preganjanje. Resnica je pač ta, da stojimo pred protiverško ofenzivo, ki se skuša na najizbranejši način prikriti. Morebiti je sv. oče ravno zato sklenil, da morajo italijanski škofje v svojih škofijah osebno prevzeti vodstvo katoliške akcije. Zato je bolj nego kdaj prej naše prepričanje, da morajo španski katoliki združiti svoje moči in svojo akcijo popolnoma zaupati vodstvu prave avtoritete, kateri se bomo vedno radi podredili.

Posredovalec med Sveto stolico in DN?

Sv. oče je te dni imenoval škofa v Freiburgu, Lausanni in Ženevi, msgr. Bessona, za kardinala. To je tretji švicarski škof, ki je dosegel kardinalsko čast. Ta vest je vzbudila veliko pozornost in ženevski katoliški dnevnik »Courier de Genève« piše ob tej priliki, da je Vatikan kardinalu Bessonu poveril nalogo, da posreduje zvezo med Sv. stolico in Društvom narodov. Če se ta vest izkaže kot resnična, potem je papež gotovo izbral za to polidiplomatično nalogo pravega moža. Kardinal Besson slovi po svoji odlični izobrazbi in sposobnosti za najizbranejšo obsevanje z ljudmi. V krogih Društva narodov so sprejeli vest o nalogi kardinala Bessona z velikim zanimanjem in zadovoljstvom. Saj je ženevski cerkveni knez tudi v nekatoliških vrstah priljubljen in švicarsko časopisje naglašuje, da je škof Besson v verskih sporih, ki jih v bernskem kantonu ne manjka, že nekaterekrat pokazal svojo veliko spravljivost.

Spomenik Constantinu Meunier-u, velikemu belgijskemu kiparju in slikarju, ki so ga o priliki stoletnice umetnikovega rojstva odkrili v Etterbeeku.

Spomenik Amundsenu in letalcu Guilbaudu, ki sta izginila ob reševalni akciji za Nobilejevo ekspedicijo. Spomenik so odkrili v normanski vasi Caudebec en Caux.

Mučenik znanosti

V Ameriki je umrl dr. C. Soret, eden izmed mučnikov radiologije. Soret je bil 29 let ravnatelj radioloske postaje v bolnici v Havru. Leta 1914 je na levi roki obolel za rakom, kar je bilo posledica radijskih vplivov. Leta 1923 so mu morali odrezati obe roki; vsega je preostal v letih bolezni deset operacij. Sedaj ga je smrt rešila nadaljnjih muk.

700 novih vitezov sv. Janeza

Angleški kralj je dne 23. t. m. v lastnosti najvišjega predstojnika reda sv. Janeza Jeruzalemskega preoblekel 700 novih vitezov v redovno obleko. To se je zgodilo v spomin stoletnice, odkar se je obnovil red britanskega kraljestva. Kralj je nosil škrlatno maršalsko obleko, čeznjo pa črni redovni plašč s trakovi in križem. Svečanosti je prisostvoval tudi princ Galski, ki je prior reda sv. Janeza.

Napet trenutek v tekmah med Nemčijo in Norveško, ki so se vršile v Oslu in se zaključile z 2:2.

Katoliška univerza na Japonskem

Ker je bil eden izmed glavnih sklepov VII. Ciama, ki se je vršil lani v Ljubljani, podpirati tokijsko univerzo, bo čitatelje »Slovenca« gotovo zanimalo stanje te univerze. Univerza, katero so sezidali in jo upravljaljo nemški jezuiti, je pred dvema leti dosegla pravico javnosti in je imela lani 298 poslušalcev, dočim je letos zraslo število na 363. Ne smemo pa pozabiti na 200 slušateljev večernih tečajev in 500 drugih akademikov, ki obiskujejo jezikovne tečaje. Predavanja so v novem poslopju, staro bodo preuredili za gimnazijo, ki bo v kratkem dobila še dve tovarišici: steylovsko gimnazijo v Nagoyi in frančiškansko v Sappone.

Bolniško mesto pri Pragi

V okolici češkoslovaške prestolnice so te dni otvorili novo mestno bolnišnico, ki predstavlja celo mesto zase. Bolnišnica obsega sedem zgradb, od tega pet bolniških paviljonov na upravno in gospodarsko poslopje. Vse naprave so kar najmodernejšje, na višku sedanjega napredka. Posebno sijajno in praktično je urejena in opremljena rentgenološka postaja, za katero je napravil načrte primarij dr. Poland. Novi aparati omogočajo najnatančnejše določanje količine žarkov za obsevanje. Dalje je odlično urejen oddelek za fizikalno terapijo in hidroterapijo, ki ga more posetiti vsak dan po 400 bolnikov. V kirurških paviljonih je mogoče po 13 krat na uro izpremeniti zrak ter so tudi vse druge naprave prvovrstne. Električni tok se ureja avtomatično, tako da ni nevarnosti, da bi tok kakorkoli odpovedal sredi operacije. Najmodernejšje sta urejeni tudi upravna in gospodarska zgradba s kuhinjami, centralno kurjavo itd. Vsi bolniški paviljoni so zvezani med seboj po podzemeljskih hodnikih, tako da se morejo bolniki prevažati po zaprtih prostorih. Nova bolnišnica je stala 112 milijonov Kč.

Cesarica Charlotte se je učila slovenščine

Stotnik Franc Kastelic poroča v svojih spominih: Dokler sta bivala cesar Maks in cesarica Charlotta v Puebli (Mehika), sem bil petkrat poveljnik cesarjeve častne straže. Cesarica dvojica je stanovala s svojim spremstvom v škofijski palači, ki se je dotikala štiri ulic. Kot poveljnik častne straže sem bil vselej povabljen na obed in večerjo. Če ni bilo navzočih kakih posebnih odličnjakov, sem imel priliko pogovarjati se s cesarjem in cesarico. Pripovedovati smo morali posebno cesarici o posameznih bojih v Sierri del Nar-

Ruth Nichols, znana ameriška letalka, ki je hotela sama poleteti čez ocean v Pariz, pa se ji je letalo ob pristajanju v Kanadi razbilo. Letalka pa hoče kljub temu čez Atlantik.

te. Ako je bil cesar dobre volje, je trajal cercle navadno eno uro. Marsikdaj se je govorilo, kar v vojaških krogih drugače ni navada. Tako nam je cesar pripovedoval nekoč o strahovih dunajskega dvorca. Ker se ni mogel spomniti španskega izraza za vdolbino v zidu, se je obrnil na cesarico, ki je takoj povedala pravo besedo. — Pogovor s cesarico je bil zelo zanimiv in poučen. Razgovarjala se je o najrazličnejših stvareh. Imela je izvrsten spomin. Dasi ji je bilo šele 25 let, je govorila in pisala mimo materinščine popolnoma gladko nemški, laški, španski in angleški.

Meseca decembra je bila Charlotta zopet v Puebli. Obiskala je ranjence v vojaški bolnišnici. Prišla je tudi do Kranja, ki je vsled težke rane na kolenu zelo trpel. Višji štabni zdravnik — pozneje generalni štabni zdravnik v Avstriji — dr. Ignacij Neudorfer mu je bil hotel nogo odrezati, vendar revež tega ni pustil. Bal se je prehudih bolečin. Naposled mu je odvzel pogačico ter mu pobral iz noge koščene treščice. Po tej operaciji so obšle možga silne slabosti. Ko je cesarica prišla do nje, ga in ga vprašala: »Kako vam je?« — je vojak ni razumel in je odgovoril: »Iz Senožečega.« Ker nihče izmed pričujočih ni poznal vojakovega jezika, so pogledali na bolniško tablico, od kod je doma. Ko so razvideli, da je Slovenec, so poklicali mene, ki sem se nahajal v bližini, da bi jim bil za tolmača. Cesarica je povedala, da se je že dvakrat začela učiti slovenščine, da pa je slabo napredovala. (Charlotta je bila prihajala v stik s Slovenci tudi v Miramaru pri Trstu.)

...in da ne pozabim — koliko pa bo stala ta obleka? »Približno tritisot dinarjev!« Tako — potem pa ni treba delati nobenih žepov, ker bi bili docela odveč.

Slovesen sprejem ameriških rojakov

Med 76 ameriški izletniki - 15 Slovencev

Pozdrav na Jesenicah

Jesenice, 26. jun.

Danes, nekaj čez 7 je prišla na jeseniško postajo prva skupina naših izseljencev, večina Hrvatov in Srbov. Za njihov sprejem smo se dobro pripravili.

K sprejemu svojih rojakov so prišli tudi zastopniki Zagreba in Beograda gg: Jobst, podpredsednik narodne izseljenške organizacije, Kravica, blagajnik, Stričić, urednik izseljenškega lista, Bartulović, Buković in major Milojević, kot zastopnik belgrajske izseljenške organizacije. Najbolj je pa rojake razveselila prisotnost g. Šilovića, bivšega bana. Sedaj predseduje dobrodelni organizaciji Narodna zaštita. Zlasti otroci so mu pri srcu. Na Korčuli je ustanovil Šilovičev dom za izseljenške sirote in sirote ponesrečenih mornarjev.

Kot odposlanci domače oblasti in slovenskih društev so prihiteli k sprejemu gg. Fink kot zastopnik bana; Marinček za Družbo Sv. Rafaela in Kravos za narodni izseljenški odbor. Slednji je prevzel tudi ves aranžma.

Ob določenem času so se zbrala razna društva: šolski otroci pod vodstvom svojih učiteljev in učiteljic in drugo številno občinstvo. Med drugimi smo opazili tudi g. duh. svetnika Kastelica in g. župana.

Ko je vlak prispel, so ga med zvoki godbe sprejeli veseli pozdravni klici občinstva. Gostje so takoj izstopili. V imenu nar. izseljenške organizacije jih je pozdravil g. Jobst, v imenu bana za dravsko banovino g. Fink, v imenu županstva in vseh jeseniških društev pa g. dr. Kogoj. Za lep, bratski in iskren sprejem se je zahvalil g. Politeo. Po končanih pozdravnih formalnostih so zasedli na določene prostore, kjer so dobili prigrizek. Med okrepčilom je pridno igrala godba. Pa tudi pevci so zapeli več lepih pesmi. Izvrstno petje je očividno najbolj ugajalo našim izseljencem.

Kmalu je minil kratko odmerjeni čas. Gostje so morali zopet zasesti vozove in se odpeljati med vsesplošnim pozdravljanjem in odzdravljanjem proti Ljubljani. Vsi, zlasti hrvaški zastopniki so se zelo laskavo izraževali o slovenski prijaznosti in discipliniranosti. Gostje so namreč ob vsej progi pozdravljali. Zlasti so bili ljubki pozdravi v Lescah in Kranju, kjer so delali špalir šolski otroci, seveda poleg drugega številnega občinstva.

Pozdrav v Ljubljani

Ljubljana, 26. junija.

Debelo uro pred prihodom izletniškega vlaka, s katerim naj bi se pripeljali ameriški izseljenci, so se začele zbirati na peronu in pred glavnim kolodvorom velike množice, ki so nestrpno pričakovale prihoda rojakov. Mesto samo je bilo okrašeno z zastavami, prav tako kolodvor, ki je bil še izredno lepo okrašen s cvetjem. Sprejema rojakov se je udeležilo poleg številnega občinstva mnogo odličnih predstavnikov oblasti, uradov in korporacij. Bansko upravo je zastopal dr. Karlin, mestno občino podžupan prof. Jarc z mnogimi občinskimi svetniki, knezoškofijski ordinarijat mons. Dostal, predsednik pripravljalnega odbora dr. Joža Bohinjec, Uratnik za Delavsko zbornico, upravnik policije Kerševan, šef Presbiterija Marjanovič, tajnik Zbornice za IOI dr. Pless, predsednik Pokojniškega zavoda Vrtovec, tajnik Prosvetne zveze Zor, urednik »Slovenca« dr. Kuhar, p. Kazimir Zakrajšek za Rafaclovo družbo, šef izseljenškega urada v Ljubljani Fink, zastopnice ženskih društev, tako Krščanskega ženskega društva, Jozefišča in mnogih drugih, ki so pričakovale goste s cvetjem.

Ob četrtna 10 je pripeljal vlak, okrašen s cvetjem in jugoslovanskimi zastavicami. Godba železničarskega društva »Sloga« je pozdravila goste na peronu s koračnico. Občinstvo je rojake navdušeno pozdravljalo, nakar so odšli skozi gost špalir občinstva pred kolodvor, kjer jih je pričakovala tisočglava množica v polkrogu in kjer se je izvršil tudi uradni sprejem. Vseh rojakov se je pripeljalo 76 in med temi je bilo 15 Slovencev. Pred kolodvorom sta zopet zaigrali godbi »Sloga« in Sokola I., nakar je pozdravil rojake v imenu ljubljanske občine občinski svetnik Ivan Tavčar.

V imenu banske uprave je pozdravil ameriške rojake banski svetnik dr. Karlin: »Ko prihajate v velikem številu na obisk v svojo prvo domovino, prihajate zastopati vse izseljence. Kot zastopnik bana dravske banovine Vas prisrčno pozdravljam. Danes se vračate da otvorite prvi izseljenški kongres v Ljubljani, nato v Zagrebu in Beogradu. Sami boste imeli priliko opazovati napredek in razvoj naše osvobodjene in združene domovine in boste tako lahko navezali čim tesnejše stike z nami. V upanju, da boste nad svojim obiskom v svoji domovini zadovoljni, Vas prosim, da ponesete s

seboj v tujino trdno prepričanje o moči in napredku naše države in to sporočite sorojakom v tujini. Prepričan sem, da se boste odslej vedno spominjali z ljubeznijo naše domovine in njenega modrega vladarja.« (Navdušeno vzklikanje kralju Aleksandru.)

Nato je pozdravil rojake konzistorijalni svetnik msgr. Dostal v imenu knezoškofa in želel, da ostanejo sedaj, ko se bodo na lastne oči prepričali o razmerah v domovini, še bolj zvesti domovini in veri, ki sta edini temelj srečnega in zadovoljnega življenja.

Nato je pozdravil izseljence v imenu Rafaclove družbe p. Kazimir Zakrajšek: »Po dolgoletnem bivanju v Ameriki ste prišli na obisk v svojo domovino, da se prepričate, kako je v zadnjih letih napredovala naša skupna domovina. Kot napol Amerikanece, ki sem prebil toliko let med Vami v Ameriki, vem, da boste odnesli popolnoma drugačne vtise o domovini, kakor mislite. Domovina, iz katere ste se izselili svoj čas, da bi si priborili kos kruha, Vas danes pozdravlja in pričakuje od Vas, da ne sete njene pozdrave vsem tistim, ki niso mogli z Vami. Prepričajte jih, da je naša ljubljena domovina dovolj bogata in zmožna, da da svojim sinovom prav tako velik kos kruha, kakor tujina, če ne večjega. Delajte v tem smislu med svojimi rojaki v tujini, družite jih v enote, da se ne izgube in da ostanejo njeni zvesti sinovi!«

Za lep sprejem se je zahvalil z navdušenim, v srce segajočim govorom, vodja izletnikov Anton Grdina, predsednik Baragove zveze in bivši večletni predsednik KSK Jednote. Mnogi ganjeni od njegovih besed so imeli solze v očeh: »Po dolgi naporni vožnji nas je sprejela domovina z vso ljubeznijo takoj na meji v Jesenicah. In skozi do Ljubljane se nam je zdelo, da nas pozdravljajo vsi z navdušenjem in ljubeznijo, ki veje iz bratskih src. Prišli smo iz tujine, ogromna večina je ostala tam in se je ob slovesu jokaje poslavljala, ker ji ni bilo mogoče priti na obisk v domovino. Prinašamo Vam pozdrave vseh nas, ki živimo v tujini in se Vam za prisrčni sprejem najlepše zahvaljujemo. Kako naj izrazimo čustva, ki nas prevevajo sedaj, ko smo stopili zopet na domača tla. Domovina nas je sprejela kot svoje

G. Anton Grdina s svojo družino

Slovenski tečaj na ameriški univerzi

Columbia univerza otvori tečaj za slovenščino

»Ameriška domovina« prinaša vest, da bo Columbia univerza v New Yorku, ki je ena največjih vseučilišč na svetu in že od nekdaj znano po svojem obsežnem slovanskem oddelku, ki se je zlasti pod vodstvom profesorja John Dyneleya Princea, sedanjega ameriškega poslanika v Beogradu, in profesorja Clarencea Avgusta Manninga, dekana slovanskega oddelka na univerzi, razvil v odličan oddelk, iz katerega je izšlo že mnogo znanstvenikov, ki so posvetili svoje življenjsko delo slovanski kulturi.

Doslej je bil pouk jugoslovanskih jezikov samo začasn in izrednih tečajih. Sedaj pa je vodstvo Columbia univerze sporočilo, da začne tečaj, ki bo trajal celo leto prvi in drugi semester. Drugi

celoletni tečaj bo posvečen jugoslovanski književnosti in splošni kulturi. Prvi semester bo obsegal zgodovino do Napoleonovih časov, drugi semester pa bo posvečen XIX. in XX. stoletju.

Slovenska književnost pa bo dobila lastni semester, ki bo posvečen pregledu slovenske narodne pesmi, književnosti in kulture sploh.

Pouk se bo pričel s šolskim letom 23. septembra. Predavatelj na slovenskem tečaju bo Mr. Andrej Kobal.

To je brez dvoma velik uspeh, ki bo izrednega pomena zlasti za vse tiste Slovence, ki se rodijo v Ameriki in ki sicer nimajo več prilike, spoznati materin jezik in slovensko literaturo na šolah evropske ali ameriške domovine.

Majdica svetuje!

Njena malo prijateljica je med igranjem padla in se joče Majdica jo tolaži: »Reci samo Tvoji mami, da naj opere obleke s Schichtovim Radionom, pa bo takoj zopet čista!« Ona to prav dobro ve, kajti njena mamica jemlje vedno samo Schichtov Radion.

**SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
IN VARUJE PERILO
ZAJAMČENO BREZ KLORA**

sinove in mi ne bomo pozabili in sporočili rojakom, da domovina nas, ki smo raztreseni po tujini, še ni pozabila, da nas ljubi še vedno. Sporočili ji bomo, kako živite v domovini, ki združena tako lepo napreduje. Naj živi kralj Aleksander in svobodna domovina Jugoslavija!

Po govoru so otroci predsednika pripravljalnega odbora dr. Bohinjca, napravljeni v narodnih nošah poklonili govorniku in gostom velike šopke in cvetja, nakar se je razvil sprevod, ki sta mu korakali na čelu obe godbi. Skozi gost špalir občinstva, ki je rojake ves čas obsipavalo s cvetjem, je zavil sprevod po Masarykovi, Dunajski cesti, Tavčarjevi ulici, Miklošičevi cesti v palačo Delavske zbornice, kjer se je takoj otvoril prvi kongres jugoslovanskih izseljencev.

Kosilo

Ob pol 1 je priredila rojakom mestna občina svečano kosilo v Zvezdi, na katerem so govorili zastopnik občine Tavčar, podban Pirkmayer, bivši ban savske banovine dr. Šilović, dr. Svigelj, prof. Devič, A. Grdina, predsednik pokojniškega zavoda Vrtovec, predsednik pripravljalnega odbora dr. Bohinje in bivši izseljenec Hrvat iz zasedene Istre. Poslali sta se tudi pozdravni brzojavki Nj. Vel. kralju Aleksandru in predsedniku Združenih držav Hooverju. Popoldne so si nekateri rojaki z vodniki ogledali mesto, se zbrali nato ob 5 na vrtu na glavnem kolodvoru, nakar so se ob tritčetrtni 6 odpeljali v Zagreb.

40 letni jubilej drž. deške mešč. šole v Mariboru

Maribor, 26. junija.

Letošnje leto poteče štirideset let, odkar je bila ustanovljena v Mariboru deška meščanska šola. 16. septembra 1891 je štel zavod dva prostorna razreda, ki sta imela vsak nad 80 učencev. Poteklo pa je celih deset let od ustanovitve deške meščanske šole, ki se je zdela merodajnim takratnim nemškimi činiteljem važnejša in nujnejše potrebe. Čeprav je bil Maribor središče trgovine, v katerega se je stekala cela Dravska dolina, del Dravskega polja in Slovenskih gor, se za ustanovitev tega potrebne zavoda nihče ni zmedel, ki je v prvi vrsti namenjen vzgoji trgovskega in obrtnega naraščaja. Vzroke temu je brezdomno iskati v takratni nemški zavesti in njihovi nemški nacionalni brigi. Kakor druge, tako se je tudi mariborska deška meščanska šola porodila iz osemrazredne ljudske šole. Zadnjim trem najvišjim razredom so preselovali način pouka in je te razrede poučevalo strokovno učiteljstvo. Ko je bilo leta 1873 dograjeno močno poslopje je zavzela vzhodni in južni del državnega realca, severni trakt pa osnovna, pozneje meščanska šola.

Za sestavo učnega programa meščanske šole gre največ zaslug znamenitemu slovenskemu pedagogu in šolniku Henriku Schreinerju, takratnemu ravnatelju moškega učiteljskega. Za prvega ravnatelja je bil imenovan učitelj Franc Frišek. V prvem učiteljskem zboru so bili sami nemški strokovni učitelji, edini Slovenec med njimi je bil katehet Ivan Vrečič. Odveč bi bilo poudarjati, da je spriči takratnih razmer bila meščanska šola dolga leta izrazito nemški zavod, ki je vzgajal gojence le v nemško-nacionalni zavesti. Prvi večji dvig in možnost večjega napredka je doživela meščanska šola l. 1903/04. Za ravnatelja je bil imenovan Viktor Philippek, ki je ostal vse do preobrata. V letu 1911/12 ob svoji 20-letnici pa je dobila meščanska šola še četrtni razred. V šolskem letu 1913/14 so morali odpri prvega razreda še eno vzporednico. Zavod je štel takrat sedem razredov in ohranil to število do prevrata.

V vojnih šolskih letih je kakor vse druge šole bila občutno prizadeta radi pomanjkanja učnih moči in selitve v Samostansko ulico. Takoj po prevratu pa se je zopet vselila v svoje prostore, in je izročil dotedanji ravnatelj vse posle katehetu Petelinšku, ki je nato dne 3. aprila izročil vse prve slovenskemu ravnatelju Dragotinu Humek u. Nekaj nemških učiteljev je še ostalo, vendar pa so bile težkoče kot na vseh drugih zavodih. Trda vztrajnost, delavnost in tovarštvo učiteljstva je premagala vse ovire in težkoče. Preustojitev strogo nemškega zavoda v slovensko šolo ni bila lahka naloga. Vendar pa je v povojnih letih število slovenskih učencev tako hitro raslo, da je v šolskem letu 1923/24 izginil zadnji nemški razred.

Trud in uspehi učiteljstva so se pokazali že na veliki razstavi v šol. letu 1922/23, ko se je zavod udeležil šolske razstave v Beogradu, kjer je zavel prvo mesto.

Meščanska šola je v veliki meri vedno podpirala mestna občina. Danes ko praznuje meščanska šola svoj 40-letni jubilej in se s ponosom ozira na preteklost in svoje plodonosno in kulturno delo, želimo zavodu, da bi bil še dalje pravo kulturno žarišče našega naraščaja.

Vihar nad Krškim poljem

Leskovec, 26. jun.

Podoba je, da letošnje nevihte, ki se vrste dan za dnem, vsepovsod po deželi, nobenemu kraju ne bodo prizanesle. S strahom in skrbjo čitajo ljudje poročila v listih, s tihim upanjem v srcih jih spremljajo, kjer niso prizadeti: vsaj nam je prizanešeno!

Nocojšnjo noč pa je prišla huda ura tudi nad Krško polje. Okrog desetih zvečer je začelo liti kakor iz skaf, vodovje je drlo z bregov kakor hudi potoki. Vmes pa je tulil vihar, strahovito besneč povsod tam, kjer se mu je kaj upiralo. Sem in tje pa je začela padati toča, ki je strašno pustošila zlasti okrog Rake. Vsa polja so popolnoma uničena, žito stolčeno v razore, fižol pokončan, sadeži stolčeni z drevja. Močno so prizadeti tudi vinogradi v fari Raka ter v bližnji okolici.

Ljudje na Raki so se sredi noči dvignili in kakor zmešani divjali po vasi, jokajoč nad posledicami strašne toče, ki jim je na mah ugonobila ves pridelek, vse in edino upanje v teh težkih dneh.

Grozna smrt pod vozom

Slovenska Bistrica, 25. junija.

Voznika Černeck Joško in Lamat Ivan imata vsak svojega konja in vozita skupno les s Pohorja za lesnega industrijalca Ivana Zuraja v Slovenski Bistrici.

Huda nesreča se je pripetila v sredo proti večeru 32 letnemu vozniku Jošku Černecku. Ko sta voznika peljala poln voz tesnega lesa po strmem klancu v Goranem Prebukovju proti Slovenski Bistrici navzdol, se je nesrečni Černeck vsedel na oje. Da bi ga pa ne tlačalo, je vzel še odejo, ki jo je imel za konje. Kljub svarilu tovariša, naj ne seda prav sedaj, ko je najbolj strmo, ga ni ubogal. Tovariš njegov, Lamat, je bil pri zavori zadaj. Med vožnjo se je zapletla konjska odeja med sprednja kolesa, ki so potegnili še voznika Černecka med kolesa, tako da je šlo prednje in zadnje kolo z vse teže čezenj. Njegov tovariš pri zavori ni opazil nesreče prej, ko se je spotaknil ob ponesrečenca. Seveda je takoj ustavil voz, stopil k ponesrečenca, a bil je že mrtev. Kolesi sta Černecka popolnoma zmečkali.

G. Anton Grdina govori pred kolodvorom. Na desni g. Mladinec.

Amerikanci pred kolodvorom in otroci v narodnih nošah.

Francoski odgovor Hooveru

„Po tolikih žrtvah naj Francija doprinese nove“ - Nemčija naj se drži podpisanih obveznosti

Pariz, 26. jun. tg. Odgovor franc. vlade na Hooverjev predlog je ministrski predsednik Laval danes popoldne prečital v francoski poslanski zbornici. V glavnem obsega ta odgovor predlog, da naj se ves znesek nekritične anuitete, ki zapade prihodnje leto, da na razpolago mednarodni reparacijski banki v Baslu, ki naj iz tega da kredite Nemčiji in drugim srednjeevropskim državam. S tem ostane moralno načelo reparacijskih plačil nedotaknjeno in se s tem odstrani glavni vzrok nemške gospodarske in finančne krize, ki je po francoskem mnenju pomanjkanje kreditov.

Zopet francoske žrtve

Francoski odgovor se začneja z zagotovilom, da je francoska vlada z živim zanimanjem vzela na znanje predlog predsednika Združenih držav in da popolnoma soglasa s čustvi in nagibi, ki so Ameriko dovedli do tega sklepa. Nobena druga država nima toliko želje kakor Francija, videti solidarnost sveta v skupnih delih za gospodarsko obnovo sveta, za solidarnost, po kateri se je dala voditi tedaj, ko so neprestano sledila zmanjševanja nemških dolgov, izpraznjevanja zasednega ozemlja in ko se je dovolila končnoveljavna ureditev reparacijskih plačil meseca decembra 1928 v Ženevi. Francoska vlada ne more drugače, kakor da pred javnim mnenjem vsega sveta poudarja dejstvo, da se po vseh odpuhvanjih, ki jih je Francija že dovolila, zahteva od nje zopet nov popust. Francoska izjava naglašala dalje, da z ozirom na slovesno podpisano Youngovo pogodbo in priznanje načelo obveznosti reparacij, ki je bilo v Youngovem načrtu določeno brezpogojno, obstoja velika nevarnost sedanjega položaja v tem, da se ne bi omajalo zaupanje v dane podpise in sklenjene pogodbe, če bi se hotelo brezpogojno letne obroke obračunavati ravno tako kakor one obroke, katere je mogoče odgoditi. Razen tega se je tedaj s pogodbo določila formalna enakost med privatnimi obveznostmi nemške države (Youngovo posojilo in Kreugerjevo posojilo) in med nezavarovanimi reparacijskimi plačili. Zato krši predvideno prekinjenje nezavarovanih letnih plačil, dočim teče plačevanje obresti že tekočih Youngovih posojil dalje, ne samo fundamentalno načelo, temveč tudi izrecno dogovorjena določila.

Nemčija rabi denarja

Francoska vlada je zato mnjenja, da je z različnim pojmovanjem kritih in nekritih reparacijskih plačil zvezan moralni element prvega reda. V želji, da pomaga pri vsakem poskusu, ublažiti posledice sedanje krize, smatra francoska vlada, da je ravno v interesu uspeha takega poskusa dolžna, sklicevati se na to, da je samo ukinitve plačil nezadostno protisredstvo. Nevarnost za Nemčijo v splošnem kakor tudi za vse evropsko gospodarstvo ima svoj vzrok v skrčenju kredita in v tem, da se tuji

denar umika. Rešitev nemške krize torej ni toliko v tem, da se zmanjšajo nemške obveznosti, temveč v tem, da se razširijo krediti, ki naj se dovolijo Nemčiji. Zato je francoska vlada pripravljena, če parlament to odobri, dati mednarodni reparacijski banki v Baslu na razpolago vsoto v višini francoske kvote nekritih letnih plačil, s to omejitvijo, da se plačila za ostanek že tekočih naknadnih dobav nadalje porabi za le-te, kar itak pride v dobro tudi nemškemu gospodarstvu.

Spoštujemo pogodbe

Francoska vlada upa, da se bodo tudi druge države, ki so interesirane pri Youngovih plačilih, pridružile takemu postopku in da se bodo našla še nadaljnja sredstva, da se obnovi kredit in zaupanje po vsem svetu. Na ta način mednarodni reparacijski banki na razpolago dane vsote bi se lahko porabile za olajšanje položaja v Nemčiji, pa tudi za kreditno pomoč drugim srednjeevropskim državam, posebno onim, kjer bi prekinjenje Youngovih plačil za vse leto moglo povzročiti finančne ali gospodarske motnje. Za ta primer zahteva francoska vlada vsa potrebna jamstva, da se bodo na ta način Nemčiji dani fondi porabljali samo za finančno-gospodarske svrhe in da pri tem kljub temu ostanejo izključene vse možnosti, da bi Nemčija z njimi financirala eksportne dumpinge. Dolge je treba pred potekom moratorija preiskati odredbe, ki naj bi jih Nemčija sklenila za zopetno nadaljevanje odplačil.

Francoska vlada zaključuje s tem, da ponovno naglašala, da Francija s tem, da se odrekala letnim anuitetam v sedanjem položaju svojega proračuna, katerega javni dolгови znašajo približno štirikrat toliko kakor nemškega proračuna, doprinese veliko žrtve. Protipredlog francoske vlade, ki se bo izdal v poznejših obravnavah, je vsekakor v popolnem sporazumu s temeljno idejo Hooverjevega predloga. V smislu teh tradicij bi lahko francoska vlada in Združene države skupno sodelovale pri odstranitvi te težke krize. Pri tem delu ima francoska vlada pravico upati, da se bo njena dobra volja za mednarodno sodelovanje priznala s tem, da se spoštujejo sprejete pogodbe in da se vpostavi zaupanje med narodi, ki je predpogoja za mirno bodočnost. Koncem govora so odobraval izvajanja samo pristaši vladnih strank.

Ameriški odgovor

Takoj nato je ministrski predsednik Laval prebral ameriški odgovor, ki ga je danes popoldne ameriški poslanik v Parizu izročil zunanjemu ministru Briand. Ta ameriški dokument se glasi na kratko:

Ameriška vlada dobro ceni prisrčnost, s katero je francoska vlada odgovorila na predlog predsednika Hooverja. Ameriška vlada upa, da bo francoska vlada prisrčnost finančnega ministra Mellon v Parizu porabila za to, da se bodo obravnavali

razni problemi, katere je sprožil pret predlog predsednika Hooverja in francoski odgovor. Ameriški poslanik in finančni tajnik Mellon sta dobila vse instrukcije glede namenov ameriške vlade.

Tudi južna Amerika se pridruži

New York, 26. junija. tg. Hooverjev načrt nima samo namena, da pomaga evropski gospodarski stagnaciji. Čuje se, da bo predsednik Hoover v kratkem porabil republike latinske Amerike na skupno ameriško poslaniško konferenco, da se na njej posvetujejo o pomožnih ukrepih proti ameriški gospodarski krizi, po kateri so posebno prizadete Argentina, Brazilija in Chile zaradi velikega padca cen na lrgu za žito, kavo in koline. Revolucije v teh deželah so samo izraz gospodarskega obupa. Ker so te države dolžne severnoameriškim bankam, namerava Hoover v bistvu, če kongres pristane na to, dati jim potrebna sredstva za odplačilo obresti in amortizacije. Na ta način bi vlade latinskih ameriških držav lahko uživale dobroto moratorija, dočim bi lastniki obilicij še nadalje prejimali zapadajoče obresti.

Poljska pravi: dober začetek

Varšava, 26. junija. AA. Poljski tisk prinaša obširna poročila o Brueningovem predavanju na radiu ter soglasno naglašala, da je ta govor simpatičen in daje dobre perspektive za bodočnost, ker mora s francosko-nemškim sporazumom priti tudi do poljsko-nemškega sporazuma, kajti mirno ljubečnost na zapadu in istočasno agresivnost na vzhodu ne bi bili mogoči.

Brüning pride v Pariz

Berlin, 26. junija. d. Zunanje ministrstvo zanikava vest, da je francoska vlada že uradno povabila nemškega državnega kancelarja, naj pride v Pariz na razgovor o ameriškem predlogu. Do sedaj je samo Briand sporočil preko francoskega poslanstva, da bi mu bilo zelo ljub, če bi mogel nemške ministre pozdraviti v francoski prestolnici. Glede časa tega obiska se ni ničesar gotovega določilo. Francoska vlada bi rada videla, da se sestanek vrši čimprej, medtem ko v krogih nemške vlade prevladuje mnenje, da bi sestanek kvarno vplival na razvoj debate o ameriškem predlogu in da bi bilo mnogo pametneje, če bi Francija najprej sprejela Hooverjev predlog in bi se takoj potem, lahko že okrog 4. in 5. julija začelo francosko-nemški razgovori v Parizu. Iz Pariza pa prihajajo vesti, da se bo francoska vlada v tem slučaju raje začela pogajati z Ameriko, ker nikdo ne sme biti tako naiven, da bo brez vsega sprejela človekoljubne ameriške predloge. Šele ko se bosta Francija in Amerika med seboj pobotali, bo francoska vlada uradno povabila nemške ministre na razgovor. Na ta način se bo sestanek zavlekel do koncem meseca julija.

Francoski katoličani odločno za spravo z Nemčijo

Paris, 26. jun. fr. Glavni urednik katoliškega tednika »La Vie Catholique« Francis Gay je objavil na uvodnem mestu članek, ki bo brez dvoma vzbudil senzacijo ne samo v Franciji, ampak tudi v inozemstvu, ker pomeni prvi avtorizirani napad francoskega katolicizma na nacionalni sovinitizem v svojih vrstah. Članek piše v zvezi z govorom zunanjega ministra Brianda v Gourdou, da se mirovna politika, katero Francija zasleduje, soglasja z načeli papežev Benedikta XV. in Pija XI. Sedanjim vladajočim papežem Pijem XI. je 1925 izrecno podelil lokarnski pakt ter častital državnikom, ki so 1926 v Parizu podpisali tako imenovani Kellogov pakt, s katerim se je vojna proklela. Francoski katoličani ne bodo več trpeli, da bi ljudje kakor Maurras, Daudet ali časnikiški magnat Coty iz osebnih razlogov in koristi podkivali katoličanom sovinitizne namene, katerih nimajo. Ti ljudje hočejo govoriti v imenu katoličanov. To ni dovoljeno. Katoličani bodo poskrbeli, da se najvišja načela, izražena od najvišjega cerkvenega vodstva, ne bodo pozabila ne v Franciji sami, ne v inozemstvu, ki miroljubnost francoskih katoličanov čestokrat sodi po pisanju tako imenovanih konservativnih listov. »Journal des Debats«, ki se po smrti velikega in preudarnega Auguste Gaudina razvija v smeri proti pretrganemu nacionalizmu, se je obregnil v »La Vie Catholique«, čes, da trka na napačna vrata, da je Francija že storila svoje

Francoski obrambni krediti sprejeti

Pariz, 26. jun. tg. Istočasno, ko je ministrski predsednik Laval začel razgovore z Mellonom, se je začela v poslanski zbornici nova debata o francoskem oboroževanju. Sloj je za odprtje kredita 2.4 milijarde frankov za dokončanje utrd ob nemško-francoski meji. Stroški za te utrdbe so proračunani na okroglo 4 milijarde frankov, od katerega zneska je bilo do sedaj izdanih 1.4 milijarde. Predsednik komisije, polkovnik Fabry je v svojem nagovoru naglašal, da se je dosedanj denar porabil povsem varčno in da so se vsa trdnjavska dela izvrševala samo v svrhu varnosti. Francija mora ostati hladnokrvna, kar more storiti samo tedaj, če je njena meja dovolj zavarovana. Vojni minister Maginot se je omejil samo na izjavo, da je obramb-

Med romanskimi agrarci

Bukarešta, 26. jun. tg. Danes popoldne je imel sejo agrarni odbor narodne kmečke stranke, na kateri se je soglasno sklenilo, da ugotavlja odbor po natančni proučitvi pism, ki jih je pisal Maniu Mihaleku, Vajda Vojvodu in Madgearu, da je med Maniom in med vodilnimi organi stranke slej ko prej vladal popoln sporazum. Izvršni odbor prosi Maniu, naj prevzame zopet svoje mesto, ker je njegovo delovanje ne samo za stranko, temveč tudi za vso državo izrednega pomena.

Izseljenci v Zagrebu

Zagreb, 26. jun. AA. Nocoj ob 9.20 so dospeli v Zagreb ameriški izseljenci, ki so obiskali domovino. Na peronu so bili zbrani predstavniki oblasti in mnogoštevilnih društev. Železničarska godba je svirala ob prihodu himno. Po prihodu vlaka je pozdravil goste podnačelnik mestne občine Mahnik, za pozdrave pa se je zahvalil prof. Devič, ki je naglasil, kako je Zagreb za časa svetovne vojne vzel v oskrbo siromašno dalmatinsko dečo. Zahvaljujoč se za pozdrave je vzkliknil: »Naj živi lepi in beli Zagreb, naj živi zedinjena Jugoslavija!« V imenu bana je pozdravil goste načelnik banske uprave Benzon, v imenu uradništva izseljeniškega komisarijata pa g. Klinc. Na koncu je v imenu izseljeniških organizacij izrekel dobrodoščilo Marko Baković. Gostje so odšli nato v mesto ter se nastanili v Esplanadu in hotelu Milinov.

Važni sklepi Državnega sveta

Belgrad, 26. junija. I. Državni svet je na eni zadnjih splošnih sej med drugimi sprejel sledeče obvezne načelne sklepe: 1. duhovnikom vseh ver, ki stopajo iz dušebrižniške službe v državno službo po 1. septembru 1930, se z ozirom na njihovo školsko izobrazbo odreja kot skupina in položaj osnovne plače po splošnih odredbah zakona o uradnikih iz 1. 1923., kakor se to odreja tudi aktivnim uradnikom, ki so prešli stopiti v državno službo. — 2. Čas, preživljen v svojstvu gojencev vojnih šol, vojnih akademij ali kadetnic v bivši avstro-ogrski monarhiji, se ne more računati v državno službo po zakonu o ustroju vojske in mornarice, če ni zato izrednih predpisov v zakonodaji bivše avstro-ogrske monarhije.

Po nesreči na Donavi

Belgrad, 26. junija. I. Pred takojšnjim sodiščem se je danes pričela razprava proti krivcem velike nesreče, ki se je zgodila marca meseca na Donavi. Kot je znano, sta takrat v temni, deževni in viharni noči trčili skupaj ladji »Zagreb« in »Franchet d'Esperay« v neposredni bližini Belgrada. Obe ladji sta stalno vozili potnike med Pančevom in Belgradom. Nesreča je bila strahovita in se je ladja »Franchet d'Esperay« takoj potopila. Bilo je več smrtnih žrtve, škoda pa je znašala nad 2 milijona dinarjev. Obtožen je bil poveljnik ladje »Zagreb«, kapitan Batalo, in poveljnik ladje »Franchet d'Esperay«, kapitan Kanović, kakor tudi krmarja obeh ladij. Današnja razprava je bila izpolnjena z zasliševanjem obtožencev, ki se izgovarjajo in zavračajo krivdo drug na drugega. Razprava bo trajala par dni. To je bila sploh največja nesreča na Donavi.

Razprava proti Leboviču

Belgrad, 26. jun. I. Pred državnim sodiščem za zaščito države se je pričela danes razprava proti dr. Ivanu Leboviču, odvjetniku iz Bjelovara. Obtožen je zločina o zaščiti državnega reda in miru ter kazenskem zakoniku. Obtoženi dr. Lebovič je bil kot znano svojčas soohtojenec v velikem procesu proti dr. Matku in tovaršem, pa je bil tedaj oproščen. Razprava proti dr. Leboviču bo trajala več dni.

Obisk odličnega Poljaka

Belgrad, 26. junija. I. V Belgrad je prispel znameniti poljski pisatelj Osendowski, ki je prepoval vso Mandžurijo in Azijo in je znan po romanu o Leninu. Potoval bo delj časa po naši državi, o kateri je že simpatično pisal. Osendowski bo obiskal 22. julija tudi Ljubljano.

Belgrajske vesti

Belgrad, 26. jun. AA. Po sklepu češkoslovaške vlade so določene te-le nove carine na ceraliji: Za 100 kg pšenice 25 Kč, rži 36 Kč, ječmena 21 Kč, ovs 14 Kč in moke 46 Kč.

Belgrad, 26. junija. 3. Iz dobro informiranih krogov se čuje, da je odobrena sprememba državnih razrednih loterij tako, da se bo v bodoče izdajalo več srednjih in malih dobitkov, kakor do sedaj. Radi tega so vse vesti, ki so se širile, da je bil predlog o spremembi dobitkov razrednih loterij, neresnične.

Belgrad, 26. junija. 3. Poljedelsko ministrstvo je poslalo v Vojvodino in vse kraje, ki so najbolj trpeli radi viharjev in toče, strokovno komisijo, ki bo preiskala, kateri kraji so najbolj potrebni pomoči. Po službenih obvestilih so največ trpeli v Vojvodini vinogradi in sadni vrtovi.

Grčija prekine poganjanja s CSR

Belgrad, 26. jun. AA. Iz Aten poročajo, da so bila poganjanja med češkoslovaško in grško vlado o trgovinskem sporazumu, ki so se vodila v Atenah, prekinjena za gotovo dobo radi vprašanja favoriziranja gotovih industrijskih izvoznih predmetov.

Sei rom. gen. štaba v Varšavi

Varšava, 26. junija. tg. Šef romunskega gen. štaba Samsunovici je z drugimi visokimi vojaškimi častniki prišel v Varšavo na večdnevne razgovore z maršalom Piłsudskim in poljskim generalnim štabom. Ta obisk je smatrali za posledico vojaške zveze med obema državama, po kateri se oba generalna štaba medsebojno večkrat obiskujeta.

Da Vam bo

POTOVANJE

s parobrodom, autom, vlakom i. t. d.

PRIJETNO

vzemite seboj na pot 1 steklenico

ALGA

ALGA Vas obvaruje vsake slabosti!

ALGA dobiva se povsod 1 steklenica Din 16.—

Krah največje romunske banke

Bukarešta, 26. jun. tg. Staro znana liberalna Banca generala je danes ustavila svoja plačila. Imeje kapitala samo 60 milijonov lejev, vloženega denarja pa nad 1 milijardo. Radi gospodarske krize je banka že pred dalj časom prišla v težkočo.

Segedin, 26. junija. 3. Včeraj popoldne je nad Segedinom in okolico besnela stranska nevihta, ki je prevrnila nekoliko vagonov. Več oseb je bilo težko ranjenih. Škoda je ogromna.

München, 26. jun. tg. Hitlerjev štabni šef, stotnik Röhm je prišel v sodno preiskavo radi pravnoznih deliktov proti mladostnim članom napadalnih oddelkov. Bavarska vlada je izdala prepoved za nošnje vsakršnih uniform.

Dnevna kronika

Koledar

Sobota, 27. junija: Hema (Ema) vdova; Ladislav, kralj.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla dne 26. junija gošpa Marija Videmšek roj. Ramišak. Pogreb bo v deljo, 28. junija ob 4 popoldne. — Družini poštnega uradnika g. Matka Stefeta je neizprosna smrt ugrabila edinega sinčka Dušana. Pokopali ga bodo danes ob pol 4 popoldne. Blag jima spomin! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— V naši mornarici so odrejeni med drugimi za vršila dolžnosti blaginjskega maritimskega oddelka pomorskega arzenala intendantovski podporočnik Lovro Fatorini; na službo k 3. hidroplanskemu poveljstvu strojni kap. 2. razr. Adolfe Kubiček; na službo v strojno šolo mornarice strojni kap. 1. razr. Feliks Volčecel; za upravnika tehnične materialne strojni kap. 1. razr. Ludvig Vršer; za bazo borbenih čolnov strojni podporočnik Janko Gustin; na službo v mornariški izvidniški poveljstvo, intendantovski podporočnik Slavko Čar in strokovni poročnik Ivan Fras; na službo v hidrografijski urad mornarice inženjer poročnik Ljudevit Plavčar; na službo v pobočniški oddelku mornarice poročnik bojnega broda 1. razr. Todor Vrbica; na službo v oddelku za orožje in municijo pomorskega arzenala strojni kap. II. razr. Ivan Kaind; na službo na kr. brod »Dalmacija« poročnik fregate Fran Podboj, poročnik korvete Zarko Zupanski, intendantovski podporočnik Dinko Bego, strojni kap. 1. razr. Josip Črnobor in strojni podporočnik Makso Matek; za upravnika stroja kr. broda »Spasilac« strojni kap. 1. razr. Franjo Celik; na službo na kr. torpiljarko »T 8« poročnik fregate Boris Vilfan; na službo na kr. brod »Sokol« poročnik fregate Stanislav Cvir; na službo na kr. brod »Galeb« poročnik korvete Vinko Hudeček; na službo na kr. brod »Labu« poročnik korvete Dragotin Ribar; na službo na kr. brod »Orao« poročnik korvete Ante Javoršek; na službo v ekonomski oddelku poveljstva mornarice intendantovski podpolkovnik Fred Zorati; na službo na kr. podmornico »Nebojša« strojni podporočnik Franjo Čič in službo v mornariški odred v Ohridu poročnik korvete Emil Rajer.

Šolske vesti

— Na novomeški gimnaziji bo sklepna služba božja že v soboto ob 8 v kapiteljski cerkvi, takoj nato pa v gimnazijski telovadnici vidovdanskega proslava, nato sledi razdelitev izprijelov. Uradi, starši in prijatelji ter znanci učencev in vse občinstvo sploh se k slavnosti vrnite v soboto po vidovdanske proslave in v nedeljo bo razstava v gimnazijski risalni zopet odprta, da si jo morejo ogledati tudi zunanji učenci in njih starši, kakor tudi druga občinstvo, ki je dosedaj iz katerega koli vzroka še ni moglo posejati. — Ravnotelestvo. (Op. ured.) Gornje naznanilo smo prejeli s pošto šele v petek zjutraj.

— Na državni manjšinski osnovni šoli v Ljubljani (z nemškimi učenci) bo pri pouku v slovenščini in srbohrvaščini) bo vpisovanje učencev in učenk dne 30. junija ter 1. in 2. julija, v času od 11 do 12. — Čojzova cesta št. 5, prvo nadstropje desno.

— Vpisovanje v Drž. pomožno šolo v Ljubljani je dne 1. in 2. julija 1931 v pisarni šol. uprave v priljublju od 9 do 11 popoldne. Učenci, ki so do sedaj že obiskovali pomožno šolo, a niso prejeli niti odpustnice in ne prevodnice za vstop v katero drugo šolo, se smatrajo za vpisane za šolsko leto 1931/32. Novinci morajo predložiti: 1. Prijavni list za pomožno šolo od osnovne šole. 2. Izkaz osnovne šole. 3. V slučaju, da isto niso obiskovali, potrdilo o cepljenju koz in potrdilo zdravniška na podlagi katerega so oproščeni pohanjanja v osnovno šolo. 4. Kratni list. 5. Domovinski list. Najbolje je, ako pride z detelom k vpisovanju tudi mati, ker so potrebni za vpis tudi drugi osebni podatki glede otrokovega razvoja. Ker šola nima internata, morajo v njenim otrokom starši sami preskrbeti stanovanje.

Avto treščil v prepad

M. Sobota, 25. junija.

Cevljar Peterka iz sosedne vasi Rakičan se je peljal večer na semenj. Pot ga je vodila skozi Belince. Ko je prišel v navedeni vasi do nekega ovinka, je zaslišal brnenje avtomobila. Še preden je mogel prav ugotoviti, od katere strani je ropot prihajal, je bil avto že ob vozu. Za izogibanje ni bilo časa. Šofer voza najbrž ni pravočasno videl in zato tudi ni bil pripravljen na izogibanje. Tako je prišlo do precej hudega karambola. Avto se je zalezel v voz, nato pa je oplazil še konja. Pri vozu se je zlomil rud in nekateri drugi deli, konj pa je bil ranjen. Tudi avto, ki je iz Belincev, je dobil poškodbe.

Ta karambol je že tretja nesreča, ki je zadela avto. Pred kratkim se je zalezel v brzjavni drog in se zvrnil v jarek. Komaj so ga spravili na cesto in se je lastnik peljal s kraja nesreče proti M. Soboti, je povozil nekega moža.

Na Gorjancih še vedno gori

Novo mesto, 26. junija.

Pred dnevi smo poročali o velikem požaru pri Siskovi lesni tovarni in žagi na Gorjancih. Navedli smo tudi, koliko škoda je požar povzročil na lesnih odpadkih, katere je lastništvo tovarne lahko prodalo po 30 Din voz.

Iz zadnjih poročil z Gorjancev pa posnemamo, da ni bila navedena cena prav nič pretirana, temveč, da bo vse škoda še raje nekaj več, zlasti še, ker je pogorelo tudi nekaj tisoč kvadratnih metrov gozda. V jarku, kjer je ogenj najhuje divjal, leži mnogo napol zgorelih debel krasnih bukev, veliko drevja pa je čisto zgorelo. Veliko drevja pa, ki še stoji, je po požaru tako ožgano, da ne bo sploh za nobeno rabo več. — Zalosten je pogled v ta jarek, kjer se izpod pepela pošastno belijo skale, katere je preje zakrivalo bujno drevje in grmičevje, izpod velikanskega kupa žaganja in lesa, še vedno sikajo plameni in se vali gost dim, kateri se dobro vidi tudi v Novem mestu. Od daleč se zdi, kakor da se je v »Kukovi gori« odprl vulkan, ki preti raztrgati ves hrib, da se iz njega razlije jezero in zalije vso dolino, kakor popisuje naš pisatelj Janez Trdina v svojih »Gorjanskih bajkah«.

Po izpovedbah upravitelja tovarne in žage g. Zemljaka, je zgorelo tudi več vagonov lesa, kakor je bilo prvotno poročano. Del novomeških gasilcev je ostal na Gorjancih v nedeljo ves dan in vso noč, istotako tudi gasilci iz Stopič in Gaberje. Drugi dan, v ponedeljek je prišlo še tovarniško delavstvo in skupno z gasilci — bilo je vseh 100 mož — so ogenj lokalizirali s tem, da so ves

les, kolikor se ga je še dalo rešiti, odmetali daleč v stran, podrti leseno lopo, ki jo je ogenj ogrožal, drug les pa, ki je bil v preveliki bližini ognja, in toliko kot izgubljen, so enostavno pometali v ogenj. Gorelo bo še dalje, dokler ne bo zgorelo vse žaganje in les, kar bo trajalo lahko še mesec dni.

Ostale vesti

— Odbor akad. podpornega fonda je zopet razposlal slovenski javnosti večje število prošnje za denarno podporo v prid akad. podpor. fonda, figar namen je deliti podpore najrevnejšim akademikom ter jim lajšati bodo in pomankanje pri njihovem študiju. Zato prosijo odbor A. P. F. tem potom še enkrat vse one, ki so prejeli prošnje, naj jih ne zavrnejo. — Vsem darovalcem pa iskrena hvala.

— Na Kofeah se vrši jutri v nedeljo blagoslovitev novega zvona za kapelico. Sv. maša bo ob 10 popoldne, združena z blagoslovitvijo. Planinke in planinci vabljeni.

— Črna prst. Orožnava koča pod Črno prstjo je zdaj temeljito popravljena; napravljene so nove postelje in so dani vsi pogoji za vso udobnost prebivanja v tej koči. Malnarjeva koča, ki je tudi že odprta in oskrbovana, se vprav le dni temeljito popravila. Pota na Črno prst so iz vseh smeri dobra in znano markirana. Slavna flora Črne prsti je zdaj v najbujnejšem cvetju in se izlet na Črno prst najtopleje priporoča.

— Osvetljeni odbor S. P. D. v Ljubljani naznaja, da so od sobote dne 27. t. m. dalje odprte in oskrbovane vse koče in sicer v Kamniških planinah: Koča na Veliki Planini, Dom v Kamniški Bistrici, Koča na Kamniškem sedlu, Češka koča, Čojzova koča, Dom na Krvavcu, V Karavankah: Spodnja in Kadilnikova koča na Golici, V Julijskih Alpah: Erjavčeva koča, Aljažev dom, Staničeva koča, Triglavski dom, Aleksandrov dom, Vodnikova koča, Koča pri Triglavskih jezerih, Orožnava in Malnarjeva koča pod Črno prstjo, kjer je ravno ob tem času planinska flora najbolj bujna, Krekova koča na Ratitovcu.

— Vojak bi skoraj utonil. Iz Skofje Loke nam poročajo: Vojaki imajo od polne do srede popoldneva prost čas in v tej vročini se je hotel v valovih Sore ohladiti tudi neki vojak tukajšnjega polka. Če tudi neplavalec se je zakadil v vodo, kjer se stekata obe Sori, dasiravno je voda tu precej globoka. Jel se je že potapljati in bi tudi gotovo utonil, da ga ni izvelkel na suho v Poštalu na dopustu se mudeči šol. upravitelj g. Hartman.

— Važno za vse pridelovalce kreme in žita. Vojno ministrstvo je razglasilo, da se bo takoj po končani košnji in žetvi začela po vseh garnizijah komisijska dobava kreme (sena, ovs, ječmena in slame) direktno od pridelovalcev. Kmetijski posestniki se zato v lastnem interesu opozarjajo na to ugodno priliko za prodajo kmetijskih proizvodov, pri kateri so izključeni razni posredovalci.

— Avtomobilske zveze avtoprometa Žužek ob priliki proslav v Cerkljah dne 28. jun. 1931. Izven običajnega nedeljskega voznega reda bomo vozili še ob sledečem času: iz Ljubljane v Cerklje ob 9, iz Kranja v Cerklje ob 7, 8, 30 in 12. Po potrebi se bode vozilo tudi med gornjimi urami, v katerem slučaju se je treba sporazumeti s sprevovalci.

— Nezgodna iz razposajenosti. Včeraj dopoldan se je 18letni sin vinčarja Ignacij Bernik v Sv. Jerneju pri Ločah spravil na streho domačega hleva. Za njim je prišel neki njegov prijatelj. Na strehi sta se pričakala in prerivala, pa je Ignacij padel s strehe in si zlomil desno nogo. Njegovi starši so ga posadili na mariborski avtobus, ki ob treh pripelje v Celje, in so ga odnesli v javno bolnišnico.

— Četrtnska vožnja v Belgrad. Legitimacije in vozovnice za kongres treznosti se dobe pri »Putniku« v Ljubljani.

— Razpis služb na pošti. Ministrstvo za promet, urava pošte, telegrafa in telefona, je razpisalo natečaj za 7 uradniških pripravnikov z diplomno pravne, 4 uradniških pripravnikov z diplomno elektrotehnične fakultete, ter 100 uradniških pripravnikov s popolno srednješolsko izobrazbo. Zenskih prosilcev bo sprejeli za vso državo samo deset. Natančni pogoji natečaja so razvidni pri vsaki pošti.

— Pri boleznih na ledvicah, v mehuru in debelem črevesu polajšuje »Franz-Josef« grenčica v najkrajšem času tudi večje težkote pri odvajanju. Spričevala bolnišnice potrjujejo, da je »Franz-Josef« voda radi svojega olajšujočega učinkovanja brez bolečin prav posebno primerna za neprestano porabo pri mladih in starih. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Prevažanje pošte. Dravska direkcija pošte in telegrafa oddaja v zakup prevažanje pošte na progi Kočevje pošta—Kočevje—Zel. postaja (po dvakrat na dan) za dobo enega leta od 1. oktobra 1931. Družba se vrši 11. julija v pisarni županstva občine Kočevje. Izključna cena 8000 Din. Pomudniki morajo na dan pogajanj položiti začasno kavejro v znesku 400 Din. Natančnejši pogoji so na vpogled pri županstvu in na pošti v Kočevju.

— Avtomobilisti in motociklisti, čitajte! Še najbolj izkušnemu šoferju se primeri, da si kdaj ne ve pomagati iz te ali one zagate. Edino če ima stalno pri sebi knjigo Šofer in samovozač inženirja Josipa Stofe, ne bo nikoli v zadregi, kajti njegova razlaga konstrukcije, delovanja, streg in vodstva modernega avtomobila ni le edina v slovenskem jeziku marveč obče priznana izvrstno in temeljito strokovnjaško delo. Poleg zgoraj omenjenega vsebuje obširna knjuga nešteto opomb, praktičnih mišljajev in dragocenega gradiva v sliki in besedi. A kar je najvažnejše, vsebuje tudi tehnično terminologijo, bogat nemško-slovenski in slovensko-nemški slovar tehničnih izrazov, tako da je ne more nihče pogrešati, kdor se bavi z avtomobilizmom ali motociklizmom. Znano je, da so to knjigo naši avtomobilisti in krogi z navdušenjem sprejeli — zato je vsaka hvala odveč. Naročite si jo nemudoma v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. V celno platno vezana z bogato ilustrirano prilogo velja 140 Din.

— V vseh krajih naše prostrane države se že več let rad uporablja zdravilni Figol eliksir. Figol je izvrstno sredstvo za čiščenje žolodca in čreva, ter za zdravljenje jeter, ledvic in hemoroidov, če so te bolezni v zvezi s slabo prebavo. Figol so dobiva v vseh lekarnah.

— Za pomladanske izlete vam nudi najbogatijo izbiro provianta veleposrednik Slamič na Gosposvetski cesti.

Celje

»Nuena lekarniško službo ima ta točen lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu. — Šmrtina kosa. V okoliški občini na Dobrovi je umrla v četrtlet Cocey Marija, posestnikova hčerka, v 35. letu starosti.

»Iz seje celjskega mestnega avtobusa. V Logarsko dolino (do Tillerjeve koče oziroma do Plesnikovega hotela) bo čez poletje vozil celjski mestni avtobus ob nedeljah in praznikih tudi zjutraj z odhodom ob pol 5 izpred celjskega kolodvora in z odhodom ob 18.30 iz Logarske doline. S to vožnjo se prične redno 28. t. m. do 15. septembra ob 4.30 iz Celja in samo pri vožnji v Logarsko dolino se bodo izdajale za celo progo four-retour karte za ceno 110 Din in z veljavnostjo za isti dan. Dosedanja vsakodnevna vožnja v Logarsko dolino ob 16.15 iz Celja in ob 5.45 iz Logarske doline ostane neizpremenjena. 2. Celjski dijaki imajo s šolsko izkaznico ali sličnim potrdilom o obiskovanju šole v tem letu do preklica pravico do polovične vožnje na vseh avtobusih. — 3. Na progi Celje—Rogaška Slatina se vpeljejo za celo progo four-retour karte za ceno 45 Din in veljavnostjo za isti dan.

»Celjsko učiteljsko društvo bo imelo izredni občni zbor dne 29. t. m. ob pol 9 v mestni narodni šoli v Celju. Na dnevnem redu je sprememba pravil odnosno likvidacija društva v smislu predpisov uradniškega zakona.

»Komisijski ogled Voglajne pri Westenovi tovarni. V sredo, dne 24. t. m. se je vršil komisijski ogled Voglajne pri Westenovi tovarni. Zastopani so bili vsi prizadejati posestniki, stanujoči ob Voglajni, v znak protesta, da bi se končno vendarle enkrat čistila, da ne bi oddajala takega smradu ne samo bližnji okolici, ampak tudi v sredo mesta. Kemični izvedenec je podal izjavo, da bo tekom 3 dni poročal, kakšna naprava bo potrebna za odstranjevanje tega neznosnega smradu. S strani prizadejanih posestnikov je bila izjava z veseljem sprejeta, ter je njih želja, da bi bila naprava čim prej gotova.

Novo mesto

Vidov dan. Ker pade Vidov dan kot dan evečnega spomina na padle bojevalce za vero in domovino na nedeljo, se bo zapovedana zadušnica vršila v kapiteljski cerkvi že v soboto 27. t. m. ob 9 popoldne. K tej slovesnosti vabi poveljstvo mesta vse gg. rezervne častnike, Obleka službena. Kdor nima službene obleke, naj pride v civilni. Zbirališče pred kapiteljsko cerkvijo točno ob 8.50.

»Delkliška meščanska šola šolskih sester v Šmihelu. Končni izpit, ki je trajal od 16. do 20. t. m., je delalo 23 učenek. Z odličnim uspehom je napravilo izpit 5 učenek, s prav dobrim 16 in z dobrim 2 učenki. Predsednik izpitnega odbora kot ministrski odposlanec je bil g. Josip Vutkovič, ravnatelj meščanske šole v Krškem.

Samomor v Novem mestu

Novo mesto, 26. junija.

Davi ob 7.06 se je na novomeškem kolodvoru v čakalnici III. razreda ustrelil z brovnogom kalibra 6.35 mm v desno sence 26letni mehanik, šofer Tonto Poljak iz Sošic pri Jastrebarskem. Pred časom je bil uslužben pri tvrdki »Automehanična radionica brača Krušnik« v Zagrebu. V Novo mesto se je pripeljal snoči ali danes zjutraj s prvim vlakom iz Metlike, kar kaže vozni listek, ki mu je bil izdan včeraj v Metliki in ki so ga našli pri njem. Na postaji je zjutraj vprašal službujočega železničarja, koliko je ura in mu je ta odgovoril, da šest. Nato se je podal Poljak v čakalnico, kjer se je vlegel na klopi pri oknu in zadremal. Ob 7.06 je isti železničar zaslišal iz čakalnice rezek pok. Šel je pogledat in našel Poljaka v mlaki krvi, valjujočega se na klopi. Poklical je postajenačelnika g. Jelenca, ki je o dejanju takoj obvestil orožniško postajo, nakar so ranjenca prepeljali v kandijsko bolnišnico, kjer je primarij dr. Pavlič ugotovil, da se krogla nabaja še v glavi in da je rana smrtna. Pri njem so našli več pisem, med njimi tudi dve pismi, naslovljeni na njegovo mater in na njegovega brata, datje orožni list, bolniški list in več drugih papirjev, iz katerih se je dala razbrati njegova identiteta. V samokresu je ostalo še pet nabojev. Kaj je mladega človeka privedlo do tega kresu, se ne ve, ker ga ni moglo zaslišati.

Kranj

Gimnazijska proslava. Državna realna gimnazija v Kranju bo priredila v nedeljo 28. junija ob pol 10 popoldne v telovadnici Narodnega doma internu proslavo, ki bo kot običajna vsakoletna Vidovdanska proslava imela ta poudarek, da se bo ob tej priliki vršila tudi jubilejna slavnost 120 letnice ustanovitve francoske gimnazije v Kranju. Prvi ravnatelj tedanje gimnazije je bil poznejši kranjski dekan Dagarin. Na programu akademije je petje gimnazijskega mešanega in mladinskega zbora in godbene točke orkestra. Slavnostni govor bo imel prof. Niko Kuret. K prireditvi, ki bo imela strogo spominski značaj važne in zanimive obletnice, so vabljene različne odlične osebnosti, med njimi tudi francoski konzul iz Ljubljane. Pele se bodo tudi nekateri pesmi iz Vodnikovih časov. Po končani proslavi se bo otvorila razstava dijakiških risarskih izdelkov v II. nadstropju gimnazije. Občinstvo mesta Kranja se vabi, da se te znamenite gimnazijske proslave udeleži, v kolikor že ni bilo z druge strani obveščeno o prireditvi.

Šostanj

Olepevalno in tujsko prometno društvo je imelo v sredo zvečer svoj redni občni zbor. Iz poročila predsednika g. Potočnika in drugih funkcionarjev lahko posnemamo, da se je društvo v letu v polni meri zavedalo svoje naloge in z največjo agiliteto in ljubeznijo delovalo za napredek našega Šostanja, ki postaja vedno bolj privlačen letoviščarjem. Na inicijativno društva so mnogi posestniki prepletkali svoje hiše, napravili so se nasadi dreves in cvetic. Občni zbor si je tudi določil smernice za bodočnost in društvo upa, da bo lahko z zaslombo in pomočjo celokupnega prebivalstva izvedlo in uresničil še marsikaj. — Pri volitvah je bil izvoljen večinaoma prejšnji odbor z g. Potočnikom kot predsednikom na čelu.

Zanimiva šahovska prireditel. V soboto, dne 27. t. m. bo gostoval v tukajšnjem šahovskem klubu prvak Maribora g. Končič. Imel bo teoretično predavanje z demonstracijami, poleg tega pa bo odigral z našimi šahisti simultanko. Vabimo vse šahiste in ljubitelje kraljevske igre, da posejijo to dosedaj največjo šahovsko prireditev v Šostanju.

Cerkveni vestnik

Zegnanje v Trnovem. Drevi ob 8 bodo litanije, nato razsvetljava cerkve. V nedeljo bo ob 6 sv. maša in govor. Sv. maša bo tudi ob 7 in 8. Ob 9 bo slovesna sv. maša. Na korn se bo izvajala s sodelovanjem orkestra St. Premrlova: Missa in honorem s. Josephi. Chlondovski: Graduale. Wagner: Offertorium. Kimovec: Tantum ergo. Marolt: Janez Krstnik. Zvečer ob 7 litanije.

Ptuj

Ob zaključku šolskega leta odprti Pletarski žola v Ptuj dne 27. t. m. ob 18 razstavo del učencev. Ista je odprta do vključno 29. t. m. Občinstvo se vabi, da si to zanimivo razstavo ogleda. Vstop prost.

Razstavniki odbor za I. banovinsko sadno razstavo, ki se bo v jeseni vršila v Ptuj, bo imel veliko število članov. Pokrovitelj omejenih razstav je ban g. dr. Marušič. Od Ptujčanov so bili izvoljeni v odbor gg. mestni župan Miha Brenčič, dr. Fermeve, Lj. Sagadin in ga. Hlntzejeva. Sadijarskih delavcev in voditeljev na banovini v Mariboru in sosednjih podružnicah ne bo manjkalo. K sodelovanju bodo povabljena kmetijska društva in strokovnjaki v državi in v banovini.

Slovenjgradec

Večji tatvini v trgovini je prišel na sled Ferdo Skof, trgovec v Stražah pri Mislunju. V zvezi s tem je bilo aretiranih pet oseb. Pravijo, da je zginilo blaga, za približno 70.000 Din. V koliko so aretirani prizadejati in za koliko je bilo faktično pokradenega blaga, bo pokazala preiskava. Vsi aretiranci se do nadaljnjega nahajajo v zaporih okr. sodišča v Slovenjgradu.

Nesreče. Simonu Razgovorku, delavcu v tovarni meril, je padlo na nogo težko deblo in mu je zmečkal stopal. Prepeljan je bil v tuk. bolnišnico, kjer so mu mogli stopal odstraniti. V bolnišnico je bil sprejet tudi Ludvik Naveršnik iz Otiškega vrha, ker si je pri delu zagnal sekuro v nogo. Triletni Alojzij Pečnik, sin prog. delavca v Otiškem vrhu, se je po neprevidnosti polil z vročo kavo tako hudo, da je na posledica umrl.

V Meškovi ulici so te dni prav pridni. Posestniki Ovčar, Slemenik, Hmelina in ing. Papis so si pred svojimi hišami dali napraviti betonirane trotoarje. Zato je v tej ulici prav živahno, ulica pa bode dobila novo lice. Ing. Papis je svojo hišo tudi na novo preblical.

Gob je v tukajšnjih gozdovih sedaj dovolj. Kdor jih hoče imeti, naj gre kar v gozd in nabral jih bo lahko dosti.

Murska Sobota

Razstava na gimnaziji. V dneh od 21. do 28. t. m. so na tukajšnji gimnaziji razstavljena ročna dela in risbe dijakov in dijakin. Med razstavljenimi se najdejo zelo lepi izdelki, ki vzbujajo splošno pozornost.

Ogled semenogojne postaje. V nedeljo se bo vršil ogled semenogojne postaje v Belincih. Postaja je ena najznamenitejših v svoji vrsti. Leto za letom pošilja na vse strani države semensko zrnje. Vodi jo g. inž. F. Mikuz.

Po pomoti streljal za orožniki. V Tokovcih sta dva orožnika vršila nočno službo, ko sta šla mimo neke hiše, je domači sin mislil, da gredo kaksi lopovi in je za njima streljal. Strelki s srečo niso zadeli.

Pravni nasveti

— A. K. S. Priročajete se, ker vam potem, ko ste bili reducirani, niso priznali pokojnine. — Če ste instancne poti izčrpali in se pritožili na državni svet, odkoder pa se ni rešitve, vam ne kaže drugega, kakor da počakate rešitev. Vaše pritoževanje na nepristojna mesta, vam ne more pomagati. Tudi naše mnenje o tem, ali vam pripada pokojnina ali ne, bi bilo brezpredmetno, potem, ko vam pristojna oblast iste ni priznala ozi. vaše pritožbe še ni rešila.

Zadržna pravica. J. J. M. — Prevezli ste v popravilo stroj. Celo popravilo bo stalo več jurjev. Ker je lastnik stroja v denarni zadregi, se bojite, da ne boste dobili plačila. — Opravičeni ste v zavaranje svojih dejanskih izdatkov, ki so bili povzročeni s popravilom stroja kakor tudi v zavaranje zasluzka za držati stroj tako dolgo, da je plačana protitrujeatev iz roke v roko. Če vam pa lastnik stroja nudi za Vaš zasluzek in Vaše izdatke na drug način zadostno varščino, se morate zadovoljiti s to varščino in ne smete stroju zadržati.

O pridobitvi državljanstva. I. H. S. — Ste primorski Slovenec in ste zaprosili za naše državljanstvo. Okrajno glavarstvo vam je pa naročilo, da si morate poprej poskrbeti domovinsko pravico v občini, kjer stanujete. Občina vas pa ne sprejme v svojo domovinsko zvezo. Kaj storiti? — Za pridobitev državljanstva predpisuje zakon pogoj, da prosilec domača občina zagotovi sprejem v domovinsko zvezo. Za osebe srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti, ki stanujejo vsaj tri leta v občini na ozemlju kraljevine, pa ta pogoj ni predpisan. Te osebe pridobijo pridobitvi državljanstva domovinstvo v občini, kjer stanujejo. Iz tega vidite, da boste morali počakati, da bo preteklo tri leta, odkar ste se naselili v občini, ki vam ne da domovinstva.

Petkrat na naboru. S. B. L. — Vprašujete, če imate pravico do stalne nesposobnosti, potem ko ste bili petkrat na naboru in vselej spoznani za začasno nesposobnega. — O kakšni »pravici« do nesposobnosti ne more biti govora. Če vas do dovršenega 25. leta starosti niso spoznali za sposobnega, vam ne bo treba služiti v stalnem kadru. V 31. letu starosti vas bodo pa zopet pregledali in če boste tedaj sposobni, vas bodo vpisali v operativno vojsko ali mornarico. Če pa vas bodo tudi tedaj ocenili za začasno ali stalno nesposobnega, boste pa povsem oproščeni osebne obveznosti pri vojski ali pri mornarici.

Odložitev obrtnega lista. J. N. P. — Vseled starosti in bolehnosti bi radi oddali obrtni list in bi nato delali čevlje samo enemu naročniku (trgovcu), ki bi vam blago sam dobavil in vam plačal le delo. Ali je to dopustno. — Če boste odjavili obrt in oddali obrtni list, ne boste smeli vršiti obrti. Tudi tak način dela, kakor ga navajate, je obrt in morate imeti obrtni list, če hočete delati.

Zakup ribolova. M. S. H. — Lastnik posestva A je nad 70 let ribaril v potoku V. Leta 1928 je lastnik posestva B oddal svoj ribolov v zakup. Ker je potok V pripisan k posestvu B, izvršuje zakupnik ribolov tudi v tem potoku, čeprav je prej med lastniki posestva A in B obstojal dogovor radi pravice ribolova. Vprašujete, če sme zakupnik loviti v potoku V. — Predvsem je razčistiti vprašanje, na kakšni pravni podlagi so lastniki posestva A lovili v potoku V. Ali se je to godilo na podlagi pogodbe med obema lastnikoma, ali je lastnik B le do preklica dovolil A-u loviti ali trajno. Če so se lastniki obeh posestev medseboj dogovarjali glede pravice ribolova, tedaj bo o kakšnem priposestovanju te pravice s strani lastnika posestva A težko govoriti. Če torej trdite, da ima lastnik posestva A pravico ribolova v potoku V in mu te pravice lastnik posestva B ne prizna, bo moral A tožiti B-ja. Če se A-ju posreči obstoj te pravice dokazati, bo pravdo dobil. Potem bo tudi zakupna pogodba glede potoka V neveljavna, ker nihče ne more tujih stvari ali pravic oddajati v zakup.

Izseljenški kongres

Otvoritev v Ljubljani

Ljubljana, 26. junija.

Došli izseljenci, domači zastopniki in predstavniki ter ostalo občinstvo so povsem napolnili dvorano Delavske zbornice. Kmalu zatem pa so prišli med živahnimi ovacijami vseh prisotnih v dvorano g. ban dr. Drago Marušič, ameriški poslanik g. Henry Prince, ki je dospel nalašč z Bleda, da pozdravi izseljence, dalje podban g. dr. Pirkmajer, predsednik »Narodne zaščite«, bivši savski ban g. dr. Silovič in predsednik jugoslovanskega izseljenskega sveta, ravnatelj Presburoja g. dr. Milan Marjanovič. Tedaj se je odgnil zastor odra, na katerem so bili že ljubljanski pevci, ki so zapeli po prihodu navedenih odličnikov pesmi »Domovina, mili kraj« in »Triglav, moj dom«. Pevce je vodil g. Zorko Prelovec.

Pozdrav dr. Marjanoviča.

Predsednik dr. Marjanovič je izvajal nato: »Z veliko iskreno in globoko radostjo pozdravljam kot predsednik organizacije izseljencev v naši državi in otvarjam prvi kongres te vrste pri nas. Pozdravljam vas v Ljubljani, v prvem mestu med tremi velikimi našimi središči, v Ljubljani, kjer je visoko razvita narodna zavest, marljivost in vztrajnost naroda, v Ljubljani, kjer se je pred več kot sto leti porodil začetek združenja Jugoslovancev v eno državo, to je sedanja Ilirija. Pozdravljam in zahvaljujem se za počastitev gosp. banu dr. Marušiču (aplavz), predstavnikom oblasti, občin, društev. V našo veliko čast pa si štejem, da moremo pozdraviti zastopnika Amerike v naši državi, poslanika g. Princea (burna aklamacija). G. poslanik čuti, kakor da je naš človek, govori naš jezik in razume dušo našega človeka.

Ta kongres naj bo sestanek, na katerem se bomo pogovorili z ljudmi onstran oceana. Seveda, ako ne bi bilo velike krize, bi bilo tukaj več zastopnikov naših izseljencev. In ako bi priprave za ta kongres trajale dalj časa, bi bila tudi organizacija še uspešnejša. Podčrtavam pa, da bodo temu kongresu sledili še drugi, in naj bodo ti kongresi in sestanki redna in permanentna institucija, ki bo urejala vprašanje odnosov med domovino in našimi ljudmi v tujini. Ti kongresi naj bi bili to za naše izseljence, kar so manjšinski kongresi za narodne manjšine. Ni glavno državljanstvo, glavni so globoki odnosi in v človeku do soljudi istega izvora. Naše medsebojno sporazumevanje bo služilo tudi dobrim vezem in slikom med Jugoslavijo in Ameriko, ki je toliko dobrega naredila za naš narod, za našo državo, za ves in za nas. (Burno aplavdiranje.) Ko otvarjam ta kongres, prošim, da sprejmete predlog, naj odposljemo vdanostni brzojav predstavnikom obeh držav, to je Ni. Vel. kralju Aleksandru in predsedniku Združenih držav g. Hooverju. (Burne aplavz.)

Nagovor g. bana

»Spoštovana gospoda, dragi bratje in sestre! Ljubljana in dravska banovina sta srečali, da morata prvi pozdraviti vas, ko ste prišli iz Združenih držav. Nagovor pravim: Kar spaja sva, morje ne razdružiti! To navdušenje, s katerim ste bili sprejeti, dobro potrjuje, kako veseli smo, da ste se nas spomnili in prišli obiskat domovino. L. 1917. in 1918., torej v časih, ko se je z muko in v bojih porajala Jugoslavija, sem potoval med vami v Ameriki, tedaj ste nam vi pomagali in ste tudi vi gradili prietek narodne države. Tedaj sem pa tudi slišal med vami rek, da vas domovina pozna samo tedaj, ko vas potrebuje. Tedaj sem si želel, naj bi bila vez med nami in vami trajna tudi tedaj, ko ne bi potrebovali od vas kakšne pomoči, in naj bi bila ta vez zgrajena na medsebojni ljubezni. Danes se je ta moja želja izpolnila. Jaz pa vas zagotavljam, da so vezi med nami in vami nerazdružljive in globoke, prav tako so tudi vezi naše države z Ameriko prijateljske in globoke. (Burno odobravanje je potrdilo besede g. bana.)

Viharno pozdravljen je spregovoril g. ameriški poslanik

Henry Prince

ki je izvajal v srbohrvaščini: »Nisem pripravljen, vender pa vas moram pozdraviti in izraziti svoje veselje, da sem videl tako lep sprejem. Prišel sem z Bleda, letne prestolnice in diplomatskega središča Jugoslavije. Zato mi je, da si ne morete ogledati Slovenije natančneje. Videli boste Ljubljano. To je staro mesto in je središče slovenske kulture. Slovenija je lepa zemlja, veličastne so njene planine in prelepa so njena srebrna jezera. V Zagrebu vas bo počakal tamkajšnji ameriški konzul gosp. Bauermann, v Belgradu pa tajnik našega poslanstva g. George. Mi Američani, ki smo angloskega izvora, nismo nasprotni prisotnosti drugih narodov v Ameriki, ker vemo, da potrebujemo vaš ogenj, potreben nam je vaš temperament, če ne,

bi morda sami spali. (Smeh.) Ljubim vse slovanske narode, zlasti pa ljubim Jugoslovane. (Burno ploskanje.) Videli boste, da se Jugoslavija razvija v veliko, močno državo pod sposobnim vodstvom Ni. Vel. kralja. Tukaj na g. ban govori prav dobro angleščino, da pa ne bo mislil in da ne boste vi mislili, da sem morda jaz pozabil angleščino (smeh), bom spregovoril še nekaj besed v angleščini. G. poslanik je spregovoril nekaj angleških besedi. V srbohrvaščini pa je g. poslanik še želel: »Srečno pot in na svidenje!«

Mestni župan dr. Puc

je izvajal: »Ko ste odhajali, ste bili žalostni, a sedaj, ko zopet morete gledati Triglav in Savo in naše hribove, boste ugodno presenečeni, zakaj videli boste povsod napredek. Ze tu, v tem mestu, v Ljubljani, boste videli velik napredek. Povsod boste videli, v Zagrebu, v Belgradu, kamorkoli boste prišli. Povsod boste spoznali, da narod dela in da napreduje. Našli boste tudi več ljubezni do vas, našli pa boste tudi mnogo vdanosti našemu kralju Aleksandru, in prepričali se boste, da ima naš narod mnogo volje, ustvariti močno državo in postati eden prvih narodov na svetu. Če bo narod hodil po tej poti, ki jo je začrtal naš kralj, pride čas, ko nobenemu našemu človeku ne bo treba iti več v tujino, ker bo domača zemlja mogla dati vsakemu človeku kruha. Zelim vam mnogo uspeha na zborovanjih in srečnega bivanja v državi!«

Predsednik Narodnega izseljenskega odbora dr. Joža Bohinjec je nato pozdravil izseljence z lepim nagovorom, v katerem je slavil izseljence kot marljive delavce, ki pa so v srehi ostali zvesti svojemu narodu.

V imenu Rafaelove družbe je pozdravil izseljence p. Kazimir Zakrajšek. Pozdravil jih je tudi kot star Amerikance, ki je 22 let bival med njimi. V nadaljnjem govoru pa je govornik opisal vsoto težko borbo in trud ter delo naših ljudi v Ameriki in pa njihove velike žrtve za domovino. Avstro-ogrski konzuli se poprej niso brigali za naše ljudi, zato so se morali sami pobrigati zase. Tako je slovenski župnik v Sheboyganu vzkliknil: »Domovina, zakaj pozabljaš svoje otroke!« Sedaj pa se je narodna država pričela resnično brigati za svoje ljudi v tujini.

V imenu Sokolov je pozdravil izseljence dr. Pipenbacher, v imenu Zbornice za TOI dr. Pless, v imenu Narodne strokovne zveze g. Juvan, dr. Miha Krek pa je pozdravil izseljence v imenu Prosvetne zveze, največje slovenske prosvetne organizacije. V imenu Zveze industrijcev in veletrgovcev je pozdravil g. Gorjup, v imenu Jugoslovanske ženske zveze g. Hočevar, ki je po govoru razstrela tudi rože med izseljence, in v imenu Jugoslovanske strokovne zveze je pozdravil izseljence g. Karadin France.

Po teh govorih je ugotovil g. Marjanovič, da je dnevni red sedaj izčrpan. Nato je urednik »Jugoslovanskega Glasnika« v Los Angelesu g. Mihaljo Rokič predlagal za predsednika kongresa g. Milana Marjanoviča, v predsedstvo pa še prof. g. Jurija Deviča, g. Antona Grdina, majorja g. Milojkoviča in podpredsednika zagrebške izseljenske organizacije g. Jobsta, za tajnika pa je predlagal g. Ivana Mladinec in tajnika izseljenskega odbora v Zagrebu g. Nebojšo Travico. To je bilo sprejeto, nakar so si došli izseljenci ogledali Ljubljano. Ob pol 1 pa jim je bilo prirejeno v »Zvezdi« kosilo.

Trbovlje

Občni zbor Zadrugne elektrarne. Po poročilih načelstva in nadzorstva so se vršile volitve treh članov načelstva in pet članov nadzorstva. Izvoljeni so bili v načelstvo gg.: Vodušek, dr. Jensterle in Ražun, v nadzorstvo pa gg.: Berger, Počivavšek, Letnik, Jordan in Dolinšek. Spremenilo se je tudi nekatere točke pravil. Zbor je tudi razpravljal o bodoči elektrifikaciji, ki je za naš kraj potrebna.

Promenadni koncert »Delavske godbe« ob drevi ob 7 pred rudniško restavracijo na Vodi.

Poizvedovanja

Bel volnen šal se je 24. junija našel na poti proti glavnemu kolodvoru. Dobi se: Korytkova 5 (za žensko bolnišnico).

Iz društvenega življenja

Rova. Katoliško prosv. društvo na Rovih proslavi v nedeljo dne 28. t. m. ob 3 popoldne 25letnico društvenega obstoja. K proslavi vse prav vlijudno vabimo.

pojasnjuje neutešljivo hrcpenenje po nevrnljivi sreči; lepo urejeno glasbeno meditacijo bi jo mogli imenovati, ki z novimi motivi doseže ogromno rast in stopnjevanje ali — da še drugega primera povsem ne prezremo: kako v kranjskem valčku (št. 14.) solo v neugnani radosti kar plava nad že itak veselim gibanjem v instrumentalnem zboru, ki se v lahkomerni vrtenju sam že konja na rahlo s konicami prstov dotika tal; v 5. štev. je s preprostim, v spev nadrobno in ritmično motivom označil ljubko stopljanje »dobrene tičke«. Štev. 8. je harmonično in figurativno izvrstno; štev. 9. je opremljena iznajdljivo. Pa čemu bi hoteli vse pozajeti, ko je lepote v melodičnih, harmoničnih, ritmičnih nasprotjih (kontrastih) toliko nakupičene, ko je zvok zdaj gost, nasičen, nato pa harmonično le še rahlo nakazan, včasih s kratkimi bliskovitimi utrinki ožarjen, pa lepote in poglobitve tudi v dopolnilnih periodah, ki so pa tako srečno zajete, da bi jih navzlic temu, da zlasti modulatorično večjih skoro prevratno (revolucionarno) učinkujejo, da melodično v ogromnih zagonih tek poživljajo in periodično bogateje končujejo — navzlic temu bi jih imel za čisto naraven razvoj danega ljudskega napeva, če bi besedilo ne kazalo, do kam sega ljudska umetnost in kje se Cerinova začenja. — Poudarimo naj še to, da so »Solnčni dnevi« za klavir veliko laže in za igravca praktičneje prirejani kakor n. pr. »Iz vrela ljubavi«. — Poleg tega večjega dela je dr. Cerin izdal še dve koračnici: 1. »Naša vojska«, 2. »Skranček poje«. Prva je samostojna stvaritev, druga pa v triu porablja po Schwabu (v »Pevcu«) harmonizirano omenjeno enačico. Hvalevredno je, da dr. Cerin nazadnje vselej točno navede vire, kje je napeve dobil, in še napeve same, da vsako lahko primerja, kako je ljudsko blago porabil in kako ga je po svojih potrebah in namenih spremenil (variral). Tudi za orkester so pričujoče skladbe tako prirejane, da jih vsaka naša, kolikšak izvežbana godba more rabiti. Dr. Cerin je v teh delih našim godbam in naši kulturi napravil upoštevanja vredno uslugo; da nam ne bo vemerom segati po tujem, manj ali ničvrednem blagu, ko imamo tu domače, zdravo, glasbeno izvrstno prirejeno. K.

Ljubljana

Konec vlomilske tolpe

Razprava pred ljubljanskim sodiščem

Ljubljana, 26. junija.

Obtoženec Meserko

Razpravna dvorana št. 79 je bila danes spremljena v pravo izložbo raznega blaga, ki tvori zavoji kotenine nad 355 m, lep ročni voziček, kakoršnje rabijo bizovski perice, ko vozijo po Ljubljani perilo, dalje lepe, zelene barvane ročne sani, ukradene pri Antonu Adamcu v Kranju, in izredno mnogo najraznovrstnejše ropotije. Večino vseh teh stvari so našli pri hišni preiskavi na domu glavnega vlomilca, proslulega Ivana Pavliča. Kakor hrček je Pavlič zbiral razne predmete, da si je ustvaril udobno gnezdo. Med vsemi corpora delicti vzbujajo največjo pozornost slika stare kmečke ženice, iz katere obraza odseva ljubezen, dobrota in tudi trpljenje. Pravili so, da ta slika predstavlja mater velikega poklicnega vlomilca Ivana Pavliča, ki se sicer pri svojih poslih ni posluževal kakih rafiniranih metod, toda je vlamljal povsod na najpreprostejši način.

Danes precej pozno ob 11.30 se je namreč pričela pred malim kazenskim senatom glavna razprava proti 47-letnemu brezposelnemu krojaču Ivanu Pavliču in njegovim štirim mlajšim, a prav močnim tovaršem.

Mali senat so tvorili: s. o. s. g. Ivan Kralj kot predsednik in s. o. s. dr. Baričević in s. o. s. g. Javoršek kot sododnika. Javno obtožbo je zastopal zastopal namestnik drž. tožilca g. Branko Goslar, a obtožence so ex officio branili odvetniki: dr. Egon Starč, dr. Emil Starč, dr. Sayer in dr. Lemež.

Ivan Pavlič iz Kosez pri Vodicah, Ivan Meserko, 29letni čevljarški pomočnik iz Migolce pri Mirnu, Ivan Skapin, 29letni strojni ključavničar, Ljubljancin, a italijanski državljan, Ivan Kosirnik, 35letni pleskar iz Ljubljane in Stanko Jereb, 30letni čevljarški pomočnik iz Ljubljane, so obtoženi zločinstva (tatvine) odnosno soudeležbe.

Ivan Pavlič ima na vesti 12 vlomov, od katerih je 8 izvršil sam, a pri 4 večjih vlomih so mu pomagali ostali zločinci. Pavličeva družba je nakradla ogromne množice najrazličnejšega blaga, osobito manufakturnega blaga v skupni vrednosti okoli 32.000 Din. Pavlič je med manjšimi vloni brijal, a pozneje je začel kar na debelo. V najkrajšem času nekaj mesecev je izvršil tri velike vlome. Prvi vlom 20. januarja pri odvetniku dr. Sabothju v Kranju, kateremu je odnesel razne stvari v vrednosti 1285 Din. Krono vseh Pavličevih podjetij pa je tvoril 1. februarja letos v Novem mestu izvršeni vlom v tovarno perila Joška Povha. Tu je imel Pavlič 3 pomagatelje. Odnesel je 160 krmadov svilinih, cefirnatih in flanelastih srajc v skupni vrednosti 14.510 Din. Te srajce je pozneje Pavlič prodal za malenkostno vsoto 2200 Din. Pavlič je bil sploh znan po deželi kot »krošnjar za srajce«. Tretji vlom je bil izvršen v tovarno Sirc v Kranju 10. februarja, od koder je Pavlič z Ivanom Meserkom odnesel več bal kotenine v vrednosti 7900 Din.

Po prečitani obtožnici se je pričelo

zaslišanje obtožencev.

ki je trajalo do 3 popoldne. Predsednik je vodil zaslišanje z največjo natančnostjo in podrobnostjo. Zaslišanje je prineslo pač mnogo senzacij, kajti Pavlič je skušal obtoženega Ivana Skapina izrezati, dočim sta ga ostala dva obtoženca temeljito »notri potlačila«. Mnogo smeha je vzbujal originalni Pavlič, ki je govoril z nekako ležernostjo. Pavlič je pač prava kazniški cvetka. Udan je v svojo usodo.

Pavlič pripoveduje avanture.

»Priznate, da ste krivi?« je uvedel predsednik zaslišanje, Ivan Pavlič kot glavni obtoženec je odgovoril: »Priznam, samo to ne, da bi bil tudi pri Sabothju kradel. Nisem bil tam. Sredi januarja sem se pripeljal z avtom iz Cerkelj v Kranj. Prenosil sem v neki lopi pri Narodnem domu. Zjutraj sem šel na kolodvor, da se odpeljem v Ljubljano. Pa sem pri kolodvoru našel paket. Veste, pustil ga je mogoče kak drug tat, ker se je zbal orožnikov. To bi tudi jaz storil.

Pavlič je nato pojasnil vseh osem tatvin, ki jih je izvršil sam. Šaljivo je opisoval, kako je kradel in potem prodajal. Najoriginalnejša je bila tatvina pri Germkanu. Pavlič pravi: Šel sem mimo. Videl sem omaro blaga. Vzel sem tam pri škofiji voziček. Snel omaro in vse odjedal. Kar je bilo blaga, sem vzel iz omare pri Ljubljani.

Vlom v Novem mestu.

Zelo obširno je opisal Pavlič vlom v tovarno Joška Povha v Novem mestu. Pravil je, kako se je seznanil pri Prešernovem spomeniku z ostalimi obtoženci. Odločno pa je zatrjeval, da ni bilo zraven tega vloma souboženceva Ivana Skapina, ki je lani delal kot strojni ključavničar v Novem mestu in so mu bile razmere znane. V petek 31. januarja so se odpravili v Novo mesto. V vlak je bilo mnogo ljudi in še en orožnik. Z njim sta bila le Ivan Kosirnik in Stanko Jereb. V Novem mestu so najprej čakali v neki gostilni. Okoli polnoči so se spravili na vlom. Šli so mimo pokopališča. In Pavlič pravi: »Tam smo srečali nekega policaja in jaz sem ga pozdravil: Dober večer. On je mene pogledal.« Iz tovarne so odnesli v dveh vrečah okrog 200 srajc in ne 300, kakor je zapisano. V nedeljo zjutraj so se z blagom odpravili do Laverce. Tam so izstopili in šli čez hrib. Blago je potem on prevzel in ga prodal. Zanj je dobil 2200 Din. Denar je potem počeno razdelil. Čez dva dni je dal tovaršem denar.

»Kako je bilo pri Sircu?« »Tam sem vzel več bal kotenine.« In Pavlič je podrobno opisal, kako je z Ivanom Meserkom peljal na saneh več bal kotenine v vrednosti 7900 Din. Iz Kranja sta v snegu vozila blago po cesti. »Sanj sem si izposodil pri nekem posestniku.« je omenil Pavlič. »Po poti pa mi je prišlo slabo. Obol sel. Premrzlo vodo sem pil in se mi je mrena vnela.«

Obtoženec Ivan Skapin

se je branil, da bi bil udeležen pri vlonu v Novem mestu. Pozna pač Jereba, ki je na vandr avgusta prišel v Novo mesto, ko je on bil kot ključavničar zaposlen pri Pohetovi tovarni. Tudi dan poprej se je z njim sešel v Ljubljani. On ni bil v Novem mestu. Navedel je nato alibi-dokaz, kje je vse bil kritični čas, kod je hodil po Ljubljani in da je v nedeljo po vlonu že ob 6 zjutraj bil doma. Navedel je razne priče.

Obtoženca Ivan Kosirnik in Stanko Jereb

sta odločno izjavila, da je bil Ivan Kosirnik soudeležen pri vlonu v Novem mestu, da je on dal sam denar za vožnjo tja in da je pomagal pri vlonu. Ko je Pavlič srajce prodal, je Skapin prejel pri delitvi izkupička 700 Din, dočim so si pridržali Pavlič, Kosirnik in Jereb le 500 Din. Oba sta izpovedala, kako so se med seboj dogovorili, kje so poprej v Ljubljani popivali in vse druge podrobnosti.

je star znanec Pavličev iz kaznilnice. Udeležen je bil samo pri vlonu v Sircu tovarno.

Zanimivo je, da se je Ivan Pavlič v kaznilnici predstavljal tovarišem za trgovca in da ne sedi zaradi tatvine, marveč zaradi večje trgovske stvari. Tudi pri srečanju se mu je predstavljal za trgovca. Vprašal ga je, če ima kak zaslužek. Ko mu je po-tožil, da je brez posta, mu je sam obljubil dober zaslužek. Šla sta na Gorenjsko. V Kranju je zvečer 10. februarja Pavlič na saneh pripeljal bale blaga in on mu jih je potem pomagal peljati.

Sodba

Po daljšem posvetovanju je bila ob devetih razglašena razsodba, s katero so bili radi zločinstva tatvine obsojeni: Ivan Pavlič na 10 let robije, Ivan Meserko na 2 leti robije in na 2 leti prisilne delavnice, Ivan Skapin na 2 leti in 6 mesecev robije ter Ivan Kosirnik in Stanko Jereb na 2 leti robije. Pavlič in zadnja dva so sodbo sprejeli, dočim je Meserko prijavil revizijo, Skapin pa si je pridržal pravico pritožbe.

● Počitniška kolonija mestne občine v Kranju. V nakaznicah izdanih onim otrokom, ki so bili sprejeti v kolonijo k morju, je določen dan odhoda za 2. julij. Odhod te kolonije se pa vsled tehničnih ovir preloži na 6. julija. Vse ostalo (ura zbiranja in odhoda) ostane v veljavi. — Mestni mladinski urad.

● Drevi ob 20 v dvorani Delavske zbornice III. delavski prosvetni večer z bogatim programom, ki smo ga že večer objavili. Vstop prost.

● Vidovdanska proslava v gluhoemnici. V nedeljo dne 28. junija ob 9 popoldne se bo vršila v ljubljanski gluhoemnici proslava Vidovega dne z deklaracijami in telovadnimi nastopi gojencev ter s predvajanjem zanimivega filma »Naši kraljeviči na Bledu«. S proslavo bo združena tudi razstava ročnih izdelkov gojencev. Mnogo je ljudi, ki se danes ne verjamejo, da se uče otroci na gluhoemnici živga govora. Zato se nudi vsakomur prilika, da se o tem prepriča na lastna ušesa. Vsi prijatelji gluhoemne mladine dobrodošli! Vstopnine ni, pač pa se bodo sprejemali prostovoljni prispevki v prid »Podpornemu društvu za gluhoemno mladino«. — Ravnateljstvo.

● Prenos izseljenskega kongresa po radiu. Večerašnje slovesno otvoritev izseljenskega kongresa v Delavski zbornici je prenašal tudi radio. Kakor vedno ob takih prilikah, je bil prenos prav uspešen in so bili vsi govori povsem jasni in čisti. Tako so mogli večerjati tudi v drugih krajih in celo v tujini po radiu prisostvovati otvoritvi kongresa in sprejemu izseljencev.

● Fotografji, ki so fotografirali sprejem ameriških rojakov, se naprošajo, naj prinese slike izseljenskem odboru v Delavsko zbornico.

● Opozarjamo na razstavo Tehniške srednje šole! Samo še danes in jutri je odprta. Kdor je ne obišče, se bo pozneje kesal!

● Glavna bratovska »Kladnica in Pokrajinski pokojniški sklad za rudarje« se preselita s 1. julijem 1931 na Dvorakovo ulico št. 10, I. nadst. Telefon Štev. 2504.

● Na mestni ženski realni gimnaziji je zaključek šolskega leta v nedeljo, dne 28. t. m., s slovesno službo božjo ob 9 v nunski cerkvi. Po službi božji gredo gojenke na zavod, kjer dobe izpričevala in izvestja. Za izvestje naj prinese vsaka gojenka deset dinarjev.

● Tudi klobuki so dobrodošli. Gospod, ki je z dekletom v nedeljo dne 14. junija zvečer prišel v gostilno pri Mraku na Rimski cesti na pivo in si priložil z obesačnika tuj svetilovj klobuk s temno-rjavim trakom in svileno podlago, je sedaj poznan in se poziva, da ga takoj prinese nazaj k Mraku, ako se hoče izogniti posledicam. Tam dobi tudi svoj bel klobuk s črnim trakom nazaj.

● Dee nesreči. Na trgu je večeraj zjutraj neka neprevidna ženska podrla z vozom na tla 80letno mesno ubogo Marijo Pajer, stanujočo na Sv. Petra nasipu 14. Starica si je pri padcu prebila čelo. — Popoldne pa se je pripetila huda nesreča na Vodni-kolpi cesti v bližini gostilne »Pri kameniti mizi«. 50letni zidarski mojster Jurij Ferenc od Dev. Mar. v Polju se je peljal s kolesom čez cesto, pri tem se pa tako nerodno izognil bližajočemu se avtobusu, da je s kolesom zadel v zadnji del avtobusa. Ferenc je padel na tla in nezvesten obležal. Ranil se je namreč na senci. Njegovo stanje je zelo nevarno. Oba ponesrečenca je prepeljal v bolnišnico reševalni avto.

● Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20

● Najmodernejšo higijensko mesnico in trgovino z delikatesami je odprl v Oražnovem domu v Wolfovi ulici domači mojster Ivan Javornik, ki ga pozna vsa Ljubljana in okolica po izvršnih mesnih izdelkih lastne tovarne, ki je opremljena tudi z najmodernejšo hladilnico.

Maribor

□ Težka nezgoda motociklista. Kakor običajno, tako se je tudi večeraj zjutraj odad na delo 24-letni ključavničar Jakob Gačnik iz št. Ilija v Ljub. goricih. V službo se je vozil vedno na svojem motornem kolesu. Večera pa ga je doletela večja nesreča. Ker je ponoči in še zjutraj deževalo, je bila cesta mokra in opolzka. V naglem tempu je privozil v Košake, kjer je prednjemu kolesu spodrslo in Gačnik ni mogel obvladati motornega vozila. Zaletel se je z vso silo v perapetni zid ob cesti. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. Z rešilnim oddelkom so ga morali prepeljati v splošno bolnišnico in je njegovo stanje zelo resno. Motorno kolo se je popolnoma razbilo. Le srečnemu taključju je pripisovati, da se ni zgodila smrtna nesreča.

□ Pri vezanju brajre je padel iz lestve. 77letni previzkar Jernej Kobau iz Hotinje vasi. Pri padcu si je starček strl desno nogo. Prepeljali so ga v splošno bolnišnico.

□ Dr. Josip Furlan, specialist za ušesne, vratne in nosne bolezni v Mariboru, Razlagova ulica 2, ordinira od 1. julija dalje od 10—12 in od 14—15.

□ Kos železa v trebuh je odletel pri sekanju tračnice 17-letnemu ključavničarskemu vajencu Evgenu Laborniku, zaposlenemu v delavnicah drž. žel. na Koroskem kolodvoru. Kosček železa mu je priletel s tako silo, da se je na mah zrušil. Poklicali so zdravnika, ki mu je nudil prvo pomoč; ker je spoznal kompliciranost težke rane, je odredil, da so ponesrečenca prepeljali z rešilnim avtom v bolnišnico.

Kulturni obzornik

Dr. Jos. Cerin: Solnčni dnevi. Pesmi za dobro voljo. Šestnajst pesmi je skladatelj povezal v dehteč šopek. Seveda pa to ni šopek v običajnem zmislu: šestnajst pesmi zapovrstjo nanizanih, v že davno obnešeno harmonično obleko odetih; še manj je polpurr, kjer skladatelj že dano glasbeno snov v skrhanih vzorcih poda; tudi ni samo spretno, s praktičnim glasbenim znanjem zajeta in obdelana ljudska glasba, ne! ljudska glasbena snov, slovenska narodna pesem je tu umetnostno uporabljena, tako da delo, kakršno je, v celoti predstavlja čisto nov, samostojen glasben proizvod. Dr. Cerin se mi v te vrste delih zdaj kakor slikar, ki slika pokrajino. Pokrajina mu daje snov, pobudo za umetniško udejstvovanje; umetnost njegova ni v tem, da pokrajino kaže v vsej njeni vsakdanjosti, marveč v tem, da nam to vsakdanjost prikaže v estetski prečutni obliki; umetnost ni v pokrajini, marveč v tem, kako je slikar pokrajino prikazal, kako je lepote vrednote iz nje izluščil ali pa tudi vanjo položil, oziroma jo z nje obdal. — Da je dr. Cerin v delu pokazal veliko glasbeno oblikovno znanje in praktično izvežbanost, ne bomo posebej poudarjali. Pač pa bi radi opozorili na nekatera glasbeno snovnostna sredstva. Harmonije so polne, sočne, pestre, modulatorja živahna, pogosto presenetljiva. V figuraciji ima polno lepih domislekov, da melodični tek poživlji ali ga z nekakim si-jem venča. Najbolj hvale vredno je pa, da je vse delo prepleteno s kontrapunktično zasnovanimi glasbenimi zamislimi. Pa ta kontrapunkt ni le znanje, ampak življenje. Ni samo vrvež, ki se mu na prvi sluh vidi, da le pristižen skrbni za razliko; tu kontrapunktirajoče zamisli ljudski napev bogate, ga z novo luto zlato, ga nam z novega ozadja v novem blišču kažejo. Kako — da opozorim samo na en primer — v 4. štev. klarinetov, odnosno goselnj solo najprej v mehkih sinkopirajočih vzdihih, pozneje pa v silovitih čustvenih vzgibih lepo

Trideset let v brazilskih pragozdih

Matto Grosso (Veliki gozd) se imenuje ena izmed brazilskih zapadnih držav, ki meji na Bolivijo ter jo obkrožata dva velika pritoka Amazone. Ogromno ozemlje meri 1.477.041 kv. km, je torej štirikrat tako veliko kakor Italija, šteje pa samo 300.000 prebivalcev. Ortaške gore in pogorja preprežajo deželo. Večinoma so ta gorovja še neraziskana in divja

Ameriška letalca Willy Post (spredaj) in Harold Gatty, ki sta preletela ocean in čez Berlin v Moskvo, odkoder nadaljujeta polet okrog sveta.

gorjanci živijo po njihovih soteskah in pobočjih. V zemlji se krijejo zakladi železa, zlata in srebra. Rastlinje je izredno bujno. Plodna zemlja daje bogat pridelek kakao-a, vanilije itd., ki so nade Brazila.

V nekem kotu ogromne države Matto Grosso delujem sedaj že trideset let — poročam neki salezijanski misijonar. Sem se obratujem sedaj pogledi znanstvenega in misijonskega sveta. Meseca januarja so se odpravili na pot ameriški znanstveniki, da bi raziskali živalske gozdove neznanih pokrajin notranje Brazila. Težko in zelo nevarno delo. Angleški stotnik Fawcett in njegov sin sta izginila v teh nepredelanih divjinah l. 1925. Novi raziskovalci so bolj opremljeni; predvsem imajo s seboj močan oddajni radio, ki trajno vzdržuje zvezo s civiliziranim svetom. Pa tudi tako je še ekspedicija te vrste dovolj nevarna.

Moje misijonsko ozemlje — prelatura Registro di Araguaya — meri 453.600 kv. km, je torej tako veliko kakor Italija, Svica in Belgija skupaj. Naša misijonska »armada« pa šteje 12 misijonskih duhovnikov in nekaj laičnih bratov in sester. Večina mojih sobratov je že nad 50 let starih, dva se bližata se-

Aleksander Malinov, vodja bolgarskih demokratov, ki so pri zadnjih volitvah izbojevali veliko zmago.

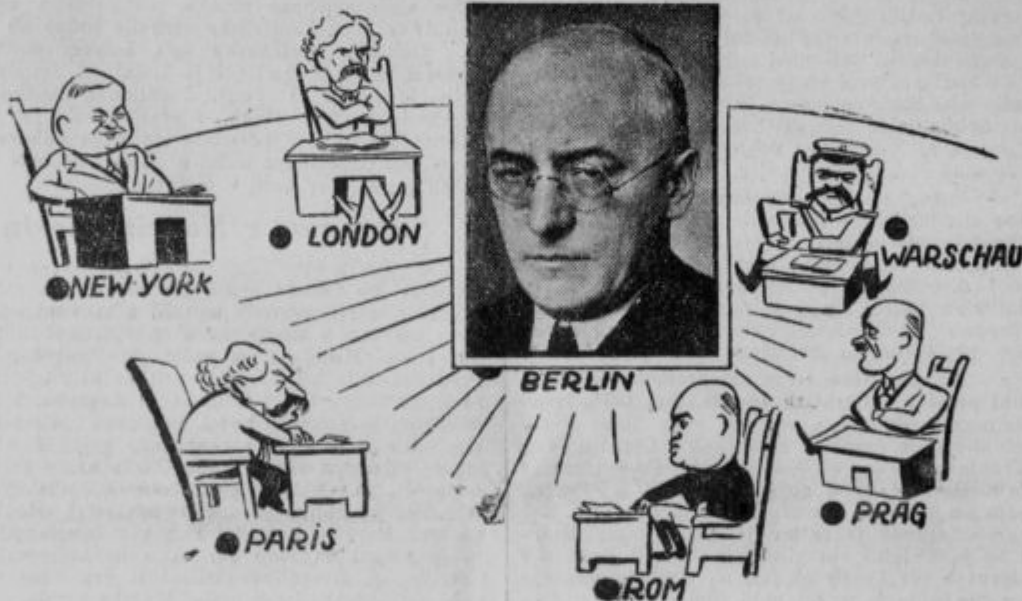
demdesetim, a delata še kakor mladeniča. Imamo 38.000 vernikov in 31 misijonskih središč. Od enajstih rodov, ki so naseljeni tu, sta šele dva dostopna za krščanstvo. Le malo cest je uporabnih za avto. Najporabnejše in najvarnejše prometno sredstvo je še mezek, ki izvrstno služi posebno pri težavnih prehodih čez množične hudournike in rečice v notranjosti gozdov.

Nesreč in razburjenj na potu seveda nikoli ne manjka. Nekoč me je globoko v gozdu presenetila strašna nevihta. Bilo je pozno zvečer. Opazili smo borno kočjo in skušali priti do nje; pot so nam razsvetljevali neprestani bliski. Moj spremljevalec — Bororoindijec

— je zdajci opazil v temi dve žareči točki in me opozoril. Kmalu nato se je oglasilo renčanje, da nama je zastala kri v žilah. Bližal se je tiger. Potegnil sem revolver. Potem ostro, režeče rjovenje... Do dveh zjutraj sva vstrajala v neprestanem mrzličnem razburjenju. Potem je dež ponehal. Solnce je posijalo na ostanke velikega orang-utanga, ki je malo korakov od najine kočje postal žrtev lačnega tigra.

Domačini navadno niso nevarni, če znaš z njimi modro in previdno ravnati. Toda še nedavno je neki rod v naši prefekturi umoril štiri metodistične misijonarje. Najbolj divje gozdno ljudstvo so Chavantes—Gayama. Njihova žrtev je postal Anglež Fawcett in njegovo spremstvo. Lani so ubili Fontaura, poglavarja Carajindijancev.

Ne manjka pa tudi radostnih doživljanj med domačini. Ko sem potoval nekoč ob reki Xingu, sem našel v borni kočji dva domačina, moža in ženo, ki sta, ko sta me zagledala, padla na kolena. On je bil star 72 let, ona 68. Stari je potožil: »Tako dolgo že čakava, dragi oče! Želiva biti krščena.« — »Reči hočeš pač« — sem dejal presenečen — »birmana?« — »Ne!« — je odgovoril — »krsta želiva! Rodila sva se tu. Naši starši so naju poučili v katoliški veri in sva vsak dan molila naše molitve. Toda nikoli nisva še videla nobenega duhovnika!« Pripravil sem oba starca na prejem zakramentov in ju katoliško poročil. V njuni kočji sem opravil sv. mašo in med mašo sta prešla sv. obhajilo — prvič in morda zadnjič v življenju. Tako jima je bilo prvo sv. obhajilo obenem zadnja popotnica.

Brüningov govor svetu po radiu, v katerem je izjavil, da je Nemčija pripravljena na nova prijateljska pogajanja s Francijo, ki naj bi pospešila nemško-francoski sporazum.

Nov planinski rekord

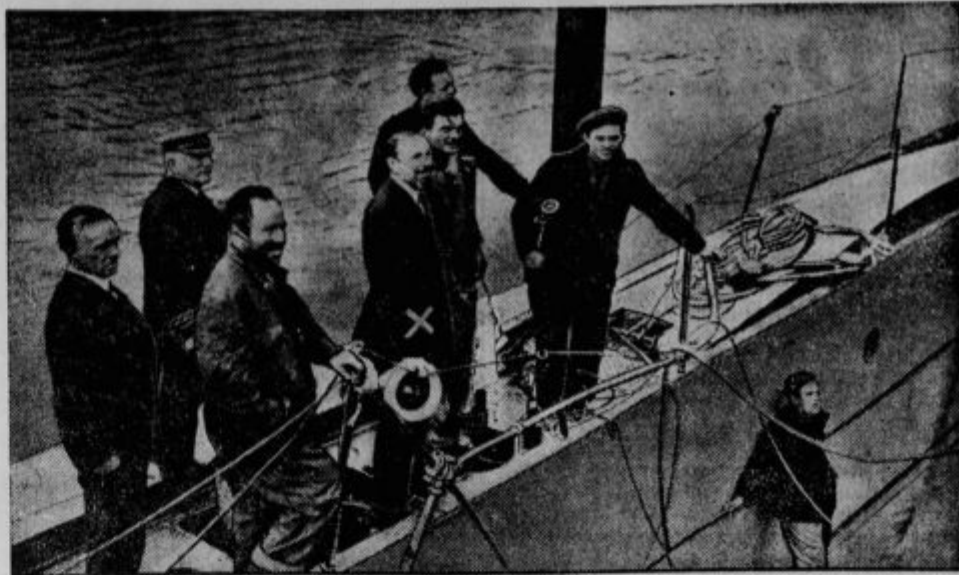
Mlada bavarska planinca, Henrik Ertl in Fran Schmid sta 22. t. m. zmogla neki vrh v Ortlerjevi skupini, na katerega doslej še ni bila stopila človeška noga. V najtežavnejših okoliščinah sta preplezala skoraj navpično steno (60—75 stopinj), pokrito z ledom. Smrtno nevarna tura je trajala 17 ur. Njun sestop je z grozo in občudovanjem opazovalo veliko število planincev s pomočjo daljnogledov na Angerju. Ko sta se planinca vrnila v kočjo, so ju slovesno in navdušeno sprejeli.

Če se združita brezposelnost in alkohol

V Katovicah je neki brezposelni delavec pozval svojega pijanega tovariša, naj strelja nanj z revolverjem. Pijani je dvakrat sprožil, a onega le malo rani. Ta se je zaradi tega jezil in zahteval, naj prav meri. Prihodnja krogla je brezposelnega zadela do smrti. Ko je pijani delavec videl, kaj je storil, je sprožil proti sebi in se zgrudil mrtev.

Janezek: »Mamica, ali smem čitati, dokler ne zaspiš?«

Mati: »Da, a dlje nikakor ne.«

»Nautilus« v luki Queenstown. Na sredi vodja sir Hubert Wilkins X).

Volna na ovci - v 3 urah obleka

Amerika je te dni izgubila enega svojih svetovnih rekordov, ki ga je držala celih 33 let. L. 1898. je delavec John Kitson, ki se je bil iz Anglije izselil v Združene države, v šestih urah in 28 minutah predelal volno v obleko. Dne 23. t. m. so v londonski tovarni Batley ta rekord temeljito posekali. Ob pol 9 dopoldne so ostrigli deset ovac, kar je trajalo 7 minut in 30 sekund. Volno so nemudoma oprali, po-barvali, posušili in stkali. Blago so z avtomobilom odpeljali v krojaško delavnico, kjer je štirideset krojačev v 37 minutah sešilo elegantno športno obleko, ki jo bo nosil g. H. Thomas na velesejmu angleške volnene industrije. Od

jonov zlata tudi za stokrat bolj miren kakor Rothschild. Velikokrat so mu že svetovali, naj svoj denar dobičkanosno naloži, pa noče, češ da bi denar potem preveč narastel. Raje ima malo manj, pa tisto varno.

Seveda pa ne smemo misliti, da bi se prebivalstvu njegove dežele spričo njegovega baje-nega bogastva sijajno godilo. Tega se nikakor ne da trditi. Pa če bi mu zaradi tega kaj očitali, bi lahko pokazal na Združene države Severne Amerike, ki imajo v svojih blagajnah še vedno večji del zlata na svetu, pa je veliko Amerikancev, ki se jim zelo slabo godi.

Andrew Mellon, ameriški zakladni tajnik, in njegov sin Pavel, ki študira v Cambridge-u, kamor ga je prišel njegov oče obiskat. Mellonovemu vplivu pripisujejo znani Hooverjev predlog za odlog reparacij.

Nova amer. stavbna čuda

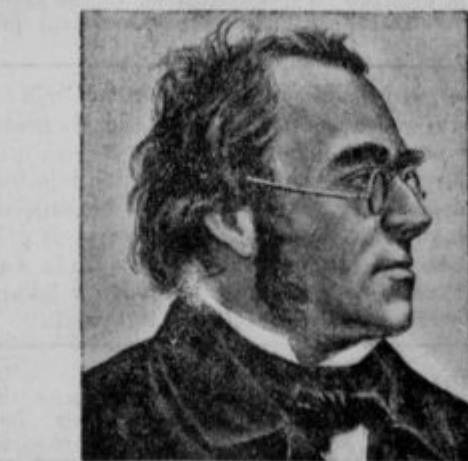
Najtežje vprašanje newyorške mestne uprave je, kako olajšati promet. Sedanje ceste niso bile umerjene za nebotičnike, ki ob določenih urah izbruhajo na ulice na desetine tisoč in sto tisoč ljudi, tudi niso bile umerjene na avtomobilski promet, ki se je v zadnjih desetletjih razvil in se še razvija v nedogled. Na razširjenju cest spričo vrtoglavih cen za poslopja in stavbišča ni misliti. Na arhitektonski razstavi v New Yorku so razstavljani med drugimi načrti, kako si nekateri ameriški arhitekti predstavljajo rešitev prometnega vprašanja v bodočih mestih. Hugh Ferriss n. pr. predvideva n. pr. zgradbo celih nebotičnih blokov brez dvorišč, v obliki piramide. Spodaj in v 10—15 spodnjih nadstropjih se nahajajo trgovine, pisarne, stanovanja, zgoraj pa posamezne hiše. Z doma v urad se peljejo ljudje v dvigalu. Prostori, ki se nahajajo v notranjosti bloka, se umetno razsvetlujejo in zračiyo. Pod bloki, ki se dvigajo v zrak kakor stebri, na katerih bi slonelo nebo, teko široke ceste. Druge ogromne ceste in trgi se širijo med posameznimi bloki, kjer more po več desetih avtomobilov voziti vstrie. Kot prehodi za pešce so na-pravljeni nad cestami posebni mostovi. — Nekaj posebnega so na razstavi jeklene vile in hiše. Eden izmed modelov kaže trinadstropno hišo na površini 6,7×8,54 m. Okrašena je s terasami in sploh izredno izvirne oblike. V tej hiši se odpirajo in zapirajo vrata, okna, dvigalo in se vrši vse delo v kuhinji izključno električno. Taka hiša je popolnoma zgrajena v krajšem času nego pri kameniti ali betonski temelji za zidano hišo. — Dalje so na razstavi modeli za hiše v krajih, kjer je pogosto potres, kakor na pr. na Japonskem. Hiše so silno lahke, a obenem skrajno odporne. — Američani neprestano streme za tem, da pri delu prihranijo čas in trud. Njihovi stanovanjski prostori se vedno bolj krčijo, to se pravi vedno bolj izkoriščajo. V ta namen izdelujejo pohištvo, ki služi v enem komadu za več namenov. Tako najdemo na razstavi stole, ki so obenem mize, mize, ki so obenem postelje, omare, ki so kuhinje itd. Tu vidimo nov stavbeni material: les, ki ni les, kovine, ki so lažje, a obenem močnejše nego železo itd. itd.

Na počitniškem pohodu

Dunaisko vseučilišče, ki je bilo te dni zopet prizorišče velikih političnih spopadov med dijaki in so ga zato za nedoločen čas zaprli.

Jožef Meyer, svetovno znan po svojem leksikonu, je umrl pred 75 leti (27. jun. 1856.)

Mrtvo zlato

Neki berlinski list pripoveduje: Nedavno sta bila v Berlinu dva sinova haiderabadskega nizam (guvernerja). Zala fanta, ki nista bila drugačna kakor so drugi mladci. Ni jima bilo videti, da je njun stari gospod najbogatejši mož na svetu. Pa tudi še ni nikar star gospod, marveč mu je šele petdeset let. Njegova država je največja v Vzhodni Indiji in približno tako velika kakor Italija, seveda pa ima mnogo manj prebivalstva. Zato pa ima več denarja nego Italija. Blizu glavnega mesta leži prastaro indijsko mesto, ki je preje nekoč igralo zelo veliko vlogo: Golkonda. Če hoče kdo označiti ogromno bogastvo, pravi: »Vsi zakladi Golkonde«. Te zaklade ima haiderabadski nizam. Koliko so vredni njegovi dragulji, tega nihče prav ne ve.

Toda nizam ima v svojih zakladnicah tudi zlato. Zlato v palicah in novcih. Vsoto tega zlata cenijo na dve milijardi mark (ali okroglo 27 milijard dinarjev). Toliko zlata ni imel še nikdar noben človek na svetu. Najbogatejši Rothschild, ustanovitelj londonske hiše, si je veliko domisljal, ko je v svoji kleti nagrmadil za 20 milijonov mark (270 milijonov dinarjev) zlata. »Za vse slučaje«, je dejal, »človek je tako prijetno miren«. Vprašati bi bilo treba nizama v Haiderabadu, če je spričo svojih 2000 mili-